

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-basabos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyúltér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Kedd, szeptember 17.

Mai számunk főbb közleményei:

Nemess Zsigmond dr. választói előtt.
 A király az eucharisztikus körmenetben.
 Száz külön vonat.
 Színházi előadások a kulturpalotában.
 Az elcsábított siketnéma leány.
 Békét hirdet a miniszterelnök.
 Harcok előestéjén.
 Szendrey Mihály az előadások nyolc órai kezdetéről.

Forduló nap.

Arad, szeptember 16.

Bevonul a magyar politika történetébe egy új dátum: szeptember 17. Stilszerűen történik ez, hiszen ez a történet a legutolsó évek alatt nem a nagy eseményekkel, korszakos törvényjavaslatokkal gazdag, hanem a nevezetes napokkal, dátumokkal. Egy kevéssé számtudósnak kell a politikával foglalkozónak lennie, hogy valamennyi dátumot a fejében tartsa, de azért egyre szaporodnak.

Hogy miről lesz nevezetes szeptember 17., — még nem tudjuk. Mindenesetre kevésbé lesz jelentős, ha ezen folytatja az ellenzék, ahol a nyári szünet előtt elhagyta: a gyerek-kürtökkel és egyebekkel való botránycsinálást, szóval a provokálását annak, hogy a parlamentből kivezetessenek. Ez nemcsak az ötletszegénységnek, a taktika híjának lenne a bizonyossága, de, a történetek után, szinte azt jelentené, hogy az ellenzék végkép a könnyebb oldalát keresi a parlamenti működésnek. A mártíroskodó pózt — és a semmittevést. Az ellenzék azután, hogy megbizonyosodott, miképp az ő

kivezetetésük és kivonulásuk nem állja útját a parlamenti működésnek, nem teszi lehetetlenné a törvényhozást, a maga távollétét nem tekintheti egyébnek, mint a törvényhozói felelősség és a törvényhozói munka alól való kibuvásnak. Erre aligha kaptak mandátumot a választóiktól.

Nevezetesebbé lehetne azonban ez a dátum, ha legalább valamennyire, visszadná a képviselőháznak a rendes parlamenti működés kereteit és színeit. — Ha az ellenzék legalább a tisztességes hajlandóságot és őszinte készséget mutatná meg ahhoz, hogy a parlament hozzáfogjon azoknak a reformoknak tárgyalásához, amelyek késlekedését, halogatását nemrég ő bolygatta legjobban. Ha a vezérekben a törzsfőnöki góg, a politikai hiuság és az elméletekhez kötődés helyett urrá lenne az az engedelmisség, a melylyel minden törvényhozó és minden egyszerű polgár tartozik az ország érdekeinek, a helyzetnek, a szorongató körülményeknek, amelyek mind a politikai békéhez való visszatérést követelik. Ettől, vagy nem ettől függ a gazdasági válság szűnése: ha ez csak kilátást nyújt arra, hogy a krízis javulni fog, a politikának kötelessége ezt lehetővé tenni, siettetni. Untalanul halljuk, olvassuk, hogy az új választójog, a törvényhozásnak és a szavazó tömegeknek új rétegekkel való fölfrissítése új korszakot, kulturális és gazdasági megfiatalodást hoz az országra: hát mért nem engedik, hogy ebbe a korszakba fokozatosan belépjünk és hogy mielőbb megtörténjen az első, ha mindjárt nem is mértföldes lépés az új korszak elé?

Ezt kérdezte ma, hétfőn este elmondott beszédében Lukács László miniszterelnök is. A kormányelnök higgadtan tárta föl a helyzet szomorú képét és világosan körvonalazta azt az utat, amelyen haladni kell, hogy boldogulhasson végre ez a fölzaklatott nemzet. Nem vádolhatja meg a miniszterelnököt a legharagosabb ellenzéki vezér se — ha az a nemzet javát akarja — hogy teljesíthetetlen kívánságokkal állott elő. Hajlandó legelőször letargyaltatni a választó-reformot, amelyet az ellenzék is halaszthatlanul fontosnak deklarált unos-untalan. Miért nem fogadják el hát a szövetkezett pártok ezt az ajánlatot s miért nyargalnak folyton a „személyi kérdéseken“, amelyek a leghivebb hívük előtt is előbb-utóbb gyanussá teszi őket?

Kérdések ezek, a melyeket sokszor fölvetettek és amelyekre az igazi válasz holnap történik meg. Vagy sippal válaszolnak rá, vagy pedig szóval, önérzetes, de józan szóval. A nemzet mindenesetre tudni fogja, melyik válasz az értelmesebb, melyik vall férfiakra és melyik tehetetlen, ereje-fogyott színjatszókra. S ha holnap megint a kivezetetések alá rendezik az eseményeket, a holnapi kivezetetés csak enyhe, udvarias formája lesz egy másiknak. Most csak a vállratett kéz jelenti a szimbolumát az erőszaknak, amely a rendbontókat az ülésterem elhagyására készíti. A másik, talán nem nagyon sokára bekövetkező mód, — a melylyel majd a választók távolítják el a botrányon élőket a törvényhozás padjaiból, keményebb, jelentősebb és mindenesetre fájdalmasabb mozdulat lesz számunkra.

Az agglegény vára.

Irta: Adám Éva.

A külön gróf néven emlegették Pálffy Jánost, amíg élt. Nevét, lelkét, jellemét körülszötte a fantázia még életében. Agglegény volt s a gyönyörű Bajmóc várát szüleitől, Pálffy Ferentől és Erdődy Natáliától örökölte. Egy leánytestvére volt: Gabriella, Andrassy Manóné. Ennek a gyermekei Géza gróf és még négy leány. Név szerint: Odescalchy és Eszterházy hercegnék és Széchenyi meg Karácsonyi grófnék. Elsőrendű nevek a magyar mágnásvilágban.

Per alatt áll a milliókat érő várkastély. A külön néven ismert Pálffy János gróf végrendelete szerint: hitbizomány lesz Bajmóc vára és Pálffy Andor fogja örökölni, addig pedig nővére, Andrassy Manóné kapja a haszonélvezetet.

Amíg pedig a valamely okból megtámadott végrendelet fölött végső ítéletet hoz a bíróság: addig idegen lakja a várat; a német származású Starentels bárócsalád, egy magyaros külsejű és kedélyű, deresedő haju mágnás és berlini szöke, törekeny finom kis felesége, aki éppen a konyha felé igyekszik bájos sietséggel, mikor kíséremmel és azon a vidéken élő nemeskosztolányi Kosztolányi Károly cs. és kir. kamarás, tűzerezredessel betoppantunk.

A bárócsalád teljesen jól beszél magyarul. Épen ezért kínosan lép meg, hogy a várban ka-

lauzó szolgák németül fogadnak és úgy magyaráznak. Ezt nem volna szabad türniök azoknak, akik illetékesek a vár sorsának intézésében. Hát ugyan mit gondolhat az a német, angol turista, aki legősibb magyar várainkban is ezt tapasztalja? Így borul rá a magyar emlékekre az idegen szellem.

Mesélik, hogy a dús gazdag János gróftól atyja hajdan Angliába küldötte, hogy venné feleségül egy nagynevű lord leányát, akit ő bölcsen kiszemelt fiának.

El is ment János gróf, de amikor meghalotta, hogy a leánynak havonta egy milliónyi jövedelme van, így szólt:

— Ily gazdag leányt semmi esetre se vehetek el, mert nekem csak évente van egy millió!

És nem vette el. Sem a ladyt, sem mást. Ellenben szenvedélyesen és folyton-folyvást javította, építette Bajmóc várát, még pedig köztudomás szerint azért, mert egy cigányasszony azt jóslta valahol a külön grófnak, hogy addig él, amíg épített.

Babona ide-oda, de a gróf szünet nélkül bontott, javított, épített s ebben adják magyarázatát annak, hogy tündérvárkastélyvá várázsolta a régi lovagvárat, melynek emeletére lóháton vágattak fel kuruc ivadékok sziklába vésett utakon.

A vár előtt csodásan nagy, hatalmas hársfa állmodik. Van miről. Alatta egykor vitéz Rákóczi

tartott szabad országgyűlést s maga a park is tele van Rákóczi-ágyakkal.

A várkastély egyes termei nagy magyar nevekkel vannak felszentelve. A Hunyadi-teremben, ahol nevünket beírjuk a látogatókönyvbe, gondosan letakarva áll amaz asztal, melyen Zrínyi és Frangepán halálos ítéletét aláírták. Közepén intázia-betéttel, két kard keresztbe téve egymáson, azon pedig latin emléksorok.

Gyönyörű keleti, aranyhímzésű több méter hosszúságú pamlag húzódik egy fal mentén, amott pedig a strassburgi világhíres óra vert aranyból, a megszólalásig híven hozza elénk a bűbajos ódon Strassburg emlékeit. (Egyetlen város se vonzott ugy magához a külföldön, mint ez.)

A termek során csak egy futtában haladok át. Szeretném mind megjegyezni nevezetességüket, de nem lehet.

Az Andrassy grófné lakosztálya állít meg párságával, mellette a komornák szobái.

A falfaragásos butorok rendkívül értékesek és több teremben vannak elhelyezve.

Ott őrzik halvány, beszédes színeivel a Kapisztrán János zászlóját.

Azután a külön gróf magán lakosztálya, minden elképzelhető kényelemben. Mellette a komornyik és masszírozó lakása.

A kápolnáról szinte félve szölok. Virághíres fejedelmi kápolnák se szebbek. Bejárati oszlopcsarnoka mesés! Fehér és lazac színű márvány

Száz külön vonat.**(Az Acsev. sikere. — Elismerő távirat a hadügyminisztériumból.)**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

A királygyakorlaton résztvevő katonaság legnagyobb részét, mint ismeretes, az Arad eszaki vasút vonalán szállították el a gyakorlat lefűvása után részint Szeged, részint Arad irányában. A nagy katonai szállításokra az Acsev. igazgatósága megfelelő előkészűleteket is tett, amelyek segítségével igazán mintászerű rendben és a legnagyobb pontossággal sikerűlt a rengeteg katonát két nap alatt elszállítani Mezőhegyes vidékéről.

A megsokszorozódott vasuti forgalom késedelem nélküli lebonyolítására az Acsev. az Arad-szegedi vonalán megerősítette az állomások tisztviselői szolgálatát olymódon, hogy minden állomásra a központból egy tisztviselőt rendelt ki szolgálatra. Az egész rendkívűli forgalom intézését pedig Fábry Sándor dr. vezérigazgató ellenőrzése mellett Vass Gusztáv Acsev. főfelügyelő vezette, aki már elzözetesen összeállította és végig sikeresen be is tartotta az öt napos — szeptember 10-től, szeptember 15-ig terjedő — rendkívűli menetrendet, amelyben a rendes személyvonatokon kívül közel száz rendkívűli vonat — katonaszállításra menő üres és a katonákkal megrakott — szerepelt. Az Acsev. teljesítőképességének, mintászerű vezetésének és hivatása magaslátán álló hivatalnokai karának nagy próbája és egyúttal nagyszerű eredménye is volt ez a katonaszállítás, amelynek ideje alatt a kirendelt tisztviselők, élükön Vass főfelügyelővel, ugyszólván, éjjel-nappal szolgálatban voltak.

Szerdán történt a gyakorlat lefűvása és már csütörtökön reggel megindultak az összeállított üres teherkocsisorok a kijelölt állomásokra, ahol megkezdődött a katonák vonatrassállításása. Szeptember 12-én és 13-án összesen negyvenhat katonaszállító vonat indult utnak körülbelűl felezésben Szeged és felében Arad felé, ahol azután a MÁV. vonalaira tértek át a fegyveres és fűlig sáros bakákkal, agyongaloppozott katonalovakkal zsufolásig megrakott katonaszállító vonatok. A 46 megrakott vonatnak természetesén ugyanannyi üresen, a bewaggonrozásra kijelölt állomásra haladó vonat is szerepelt a naggyakorlati menetrendben, úgy, hogy a szükségesé vált mozdonyjáratokat is számításba véve száznál több vonatot indítottak

ezen a két napon az Arad-szegedi vonalon. Ebben a számban a rendes személyszállító vonatok és motorok nincsenek is benne.

A legérdekesebb azonban az, hogy nemcsak a katonaszállító vonatok közlekedtek pontosan, hanem a rendes személyszállító motorok, vonatok sem késtek számot nem tevő néhány perces — katonai podgyások felrakásából származó — késésektől eltekintve.

Az Acsev. kitűnő teljesítőképessége a hadügyminisztériumot is meglepte, mert épen a múlt évi északmagyarországi hadgyakorlatokon a nem MÁV. vonaton történt szállítások körül igen sok nehézséget tapasztaltak. A katonainak nevezhető pontosság és lelkiismeretesség nem is maradt elismerés nélkül; a hadügyminisztérium szállítási osztályvezetősége nyomban a katonák elszállításása után táviratban fejezte ki az Acsevnek a hatalmas munkáért elismerését és gratulációját addig is, amíg magasabb helyről megérkezik az Acsevnek és kitűnő tisztviselői karának a méltán kiérdemelt elismerés.

Nemess Zsigmond dr. választói előtt.

— Munkapárti beszámoló. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Facsád, szeptember 16.

Vasárnap délelűtt tizenegy óraker tartotta nagy érdeklűdés mellett beszámoló beszédét a facsádi kerűlet választópolgársága előtt Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő. A beszámolóra érkező és kerűletében általános népszerűsűsűnek örvendőképviselőt rendkívűl meleg fogadtatásban részesítették hívei. A facsádi járás nevében Lévy Sándor, a kerűlet másik járása, a marosi járás nevében pedig Komka Gyula pártelnűkűk üdvözölték Nemess Zsigmond drt. A beszámolóánál a kerűlet minden egyes községe népes küldűtsűgűgel képviseltette magát és az érdeklűdűkűkel telezsűfűlt szállodai nagyteremben lelkes hangulatban, folytonos tetszűstűl kísűrve hangzott el a világos, éles politikai tudással átsűzűtt beszámoló.

Nemess Zsigmond dr. mindenekelűtt rámutatott az obstrukció rombolò hatására, végzetes következműnyeire, amelyek végeredműnyben a nemzetet oda juttatták, hogy szinte testvérharc dul ott, ahol pedig egy és ugyanazon cél lebeg mindannyiunk szemei elűtt. Az ellenzűkűnek a 48-as eszműktől ennyire való eltávolodása nagy részben azoknak a hibájára, akik túlsűgas engedékenység által mind nagyobbba nűvelték az ellenzűkűket és

sűttek minden kívánságaikat teljesíteni. — A nemzet, mely az ellenzűkűben bizott és nekik többsűget adott, csalódottan távolodott el tőlűk. Ma ott állunk, hogy a nemzet közűnnyel fordul el ellenzűkű politikusaitól, meglopva, megcsalva tudva magát régi negyvennyolcas naggyai iránti bizalmában. Az az elégedetlenség, amely a koalicióval szemben mutatkozott, eredményezte a mai többsűget, melynek feladata, hogy megvalósítsa azokat a várákozásokot, amelyeket hozzá méltán fűzűnek.

A beszűd további folyamán rámutatott a június 4 iki eseményekre, arra a szűgyenteljes állapotokra, melyet a magáról megleledkezett ellenzűkűk létesített. Szűvűsűn ragaszűkűdik a többsűgi akarat elismerésűhez, mert lehetetlen a kisebbsűgűnek azt a jogát elismerni, hogy terrorisztikus műdon a saját akaratát érvűnyesűthesse.

Műg csak néhány órá ugyszűlván és a képviselűház isműt egyűtt lesz, minden arra vall, hogy a kisebbsűg a minden tárgyilagosan gondolkodű ember által hevesen elítélendű taktikát folytatja, amelynek természetes következműnye, hogy a többsűg is érvűnyt fog szerezni akaratának olyképen, hogy akárminű szűgorral, örvűkűdni fog a parlament tekintelye felett, ha olyan ellenszűgűlűkűre akad is, akiktől csakis karhatalom utján lehet megszabadulni.

Azzal fejezte be, hogy a bűkűs megoldás isműt ohajtjuk és ennek lehetősűge meg is van adva, de nem úgy ám, hogy conditio sine qua nonként felállítsűkűk, miszűrint a korona és a többsűg bizalmát elvezű miniszűterelnűkűkel műg csak szóba sem állnak. Ha a magát intűzű-bizott-sűgűnak nevezű kisebbsűgi államműférűiak Lukács Lászlò személye ellen antipatiával viseltetűnek, volna egy megoldási műd: Nagyon egyszerű, csak akarni kell. Vigyűk az egész lefűlyt júniusi eseményekűt egy pártközi konferencia disűkűssziójára elű. De ne az intűzű-bizottsűg intűzűkedűjkű, hanem mindenik párt a maga kebeléből küldűje ki a maga vezűrét és néhány bizalmi emberűt. Ugyanezt teszi majd a munkapárt is, kikűldűve természűtsűzűriűen bizalmi embereit elűn vezűrűt, a miniszűterelnűkűt, ki ebben a minűsűgűben, nem pedig, mint a kormány feje részt vesz a disűkűsszióban. Semmi kétsűg az iránt, hogy így a megbeszűlésnek meg lenne a sikere és az eredménye, hogy az ott felvetűt eszműket minden felet kielűgűtű műdon legális formába is lehetne majd döntenű. Nyűlűtan hirdeti, hogy a munkapárt eljárását hazafias cselekedetűnek tartja és aki a jelenkor törtűnetűt megírni hivatott lesz, elismerűssel kell, hogy adòzzűk azoknak a férfűiaknak, akik tisztá hazafiassűgűből, becsűletos szándűkűkűl, önzetlenűl, kizáròlag és egyedűl csak a haza javát akarjuk és ha erős eszközűkűkűl is, de biztos és eredményes munkát végeznűk.

A nagy tetsűszűssel fogadott beszámoló után a miniszűterelnűkűnek, Tisza István grófnak Medve Zoltán dr. fűispánnak üdvözűlű táviratot küldtek.

minden, ami itt láthatò. Maga az oltár negyvennyolc ezret ér.

Az tán mindenféle különlegessűge. Az ezűst-tűkűr, melyben hajdan világsűzű Pompadour asszűsűny bàműlta szépsűgetűt.

Az az ágyterűtű ott Izabella spanyol infánsnű tulajdona volt. Méltò egy mesés, regűs királyasszűsűny emlékéhez. A menyezet csodásan aprò finom szűlű kézi gobelin. Az tán egész teremfalak gyűnyörűsűges gobelinnel borítva, fűkűp bibliai jelenetűkűkűl tarkítva.

Például amint az egyiptomi Józsefet kutba dobjuk. Vagy ott van a gűsűsű emlékű belgrádi kónakbòl az a cédrűsfábòl való faburkolat, melyen Milán és Natália regűnyes emlékei zavarjuk fel a nézű lelketűt.

Az tán XIII—XIV. századbeli képek, tálak, gobelinek, családűi õsűk, disűmagyarok Pállfy Tamás pűspűkűi disűben.

Az az asztal ott olasz munka. Teteje üveg-lapos s alatta régi olasz városok csodafinom faragással, képsűzűriű formában.

Hát azok a regűs-rűg, művészűi alkotásűu kelengye-ládák, melyben régi menyasszűnyok rejtűgettűk kincseiket!

A billiard teremben Savoyai Eugén billiard-és roulette-asztala, újbòl képek, mik egymást muljuk fűlűl értűkűben.

A vűrűskűkű kályhák mellett szinte érzűk a várkastűlyok hangulatos melegűt.

Ime itt egy hatalmas lépcsűsor isműt. Az emelűtròl a szabadba vezet és kűkeműny, természetos szűklába vágta ki a fokait.

Az udvaron cseppkűbarlang a szűklába vajt kutban, melybòl alagutak nyűlnak ide-oda.

Vert ezűstbòl ott áll a folyosón XIV. Lajos gyermekkori életnagysűgű szűbra.

A következű terem bejárata fűlűtt, mint a régi idűk kísűrtű árnya, ott csűng a bajműczi vár hűbérának pallosa.

Isműt emelűtre jutunk fel. Minden egyes lépcsűfok 600 koronába került, mig a Karszt szűklája odáig jutott. A kanyarulatoknál a tizenkűt apostol hatalmas, komor szűbra kűszűnt.

A vár képe finom faégetűssel egy keresűtbòl néz reánk. A terem falburkolata vűrűs fenyű.

A disűterem isműt egyike ama csodáknak, miket csak régi, fenyűzű fejedelmek várában láthatunk.

Kűralaku kis terem, falai bájosan finom magyar stűlben festve. Ajtó helyett, mely a másik tereműt elválasztja: vűrűs réz vert kapuja van, finom rácsozattal, melyen át bàműljűk a terem fekete, sűrgűs-krem színű márványpadlóját. A fal mellett magas hátű karcsű szűkek, melyeknek támlája ragyogò drágakűvekűkűl van kirakva.

Az után nehéz tölgyfűabatoros termék sora következik. Egyik szűbafal a Notre-Dame templom bejárattát adja vissza s amint áthaladok rajta a másik terembe, dobogò szívűl látom viszont a párisű szűrűnyeteg állatokat, melyekròl a tudos Fráknò pűspűk oly szépen magyarázott egykor nekem, hogy azok az emberi gonosz indulatok kifejezűi a Notre-Dame templomán.

A cimere teremben csak családű cimerek vannak. Ama férfűiak és nűk családű cimere, kik a szű-

zadok folytán a Pállfyak közé házassűgűtűn bekerűltek.

A lovagteremben II. Fűlűp spanyol király vértűje állit meg 1590-bòl. Fenn a teremben kartzat fut kűrűl.

A kilátò torony pedig bemutatja azt a hájos szépsű vidéket, melynek büszkesűge ez a vár. A távolű faluk, a turòci stb. nagy hegyek gyűnyűrű keretűt adnak.

Amott isműt egy lépcsűház. Szűzezűket ér a veronai márvány-csarnok! Mindenféle szűbrok, domborművek benne. Orfeus Sardanapal, Salamon király carrarai márvány-szűbra.

Végűl odalenn a katalombasűzűrű műlben jűn a kriptá. Műcsesek világa mellett szállunk a sirűregűbe. Ott nyűgsűzik Tamás pűspűk. 1669 ben temettűk oda a nyűtrai fűpapot.

Ott nyűgoszűznak a szűlűk és ott alszik a kűlűnc János gròf a tiroli márványbòl Innsbruckban készűlt román stűlű gyűnyűrű siremlék alatt. Hatalmas kandeláberek disűtik a sirműlyét, mig egyik oldalán egyszerű rácsoskaput nyűt ki a vezetű és kivezet az ut egy napsűgaras kis parkba, honnan beénekelnűk a madarak a kis kapun s ahol örűkűkűn-örűkűkű hallgatjuk régi nagy magyarok, nagynevű magyarok, akik olyan emlékeket hagytak ránk, amilyeneket lakhatò, ép várkastűlyokban, talán sehol sem talállunk, legfeljebb világhírű muzeumokban.

Hozzà kell tennem azonban, hogy idűm rövidsűge miatt a bajműczi várkastűlynak igen kevés részűt járhattam be s természetos csak arról is irtam, de így részleteiben is milliókat ér!

Délután 3 órakor az Igazfalván tartott beszámoló alkalmával a kerület bizalmát élvező képviselő beszédét nagy tetszéssel fogadták és a beszámoló után *Serenyi Béla* gróf földmívelésügyi miniszterhez és *Csernovits Diodor* aradi jószágigazgatóhoz üdvözlő táviratot intéztek.

A zalabaksai kerület országgyűlési képviselője, *Hajós Kálmán* dr. vasárnap tartotta kerülete székhelyén beszámolóját. *Sepsiszentgyörgyön* pedig *Hegedűs Loránt* dr. tartott beszámolót szintén vasárnap.

Az elcsábított süket-néma leány.

— Nyomozás egy bűnös asszony után. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Tizenöt éves múlt május hónapban V. Franciska, akit a sors amellett, hogy apátlan és anyátlan árva, még azzal is sújtott, hogy süketen és némán kell már évek óta kenyeret keresnie. A néhez keresztet azért tudja viselni a gyermekleány, mert jólelkű emberek házába került nyolc esztendővel ezelőtt az aradi gyermekmenhelyről. *Olmützer* Károly és neje gyermekük gyanánt vették magukhoz és ebben a tisztos polgári környezetben a süket-néma leány, habár sokat dolgozott is, szépen fejlődött. A Deák Ferenc-utca 15. számú házban lakik a család és a házbeli valamennyien örömmel tekintenek a szorgalmas és pártfogóihoz hűséggel ragaszkodó leány serdülésére. Éveivel megegyezőkorokkal érettebbnek és erősebbek látszottak a piros-pozsgás arcú gyermek, aki csak azor sírva magyarul asszonyának, hogy az atcán férfiak részéről nemtelen inzultusoknak volt kitéve. *Olmützer* és a férje is lelkiismeretesen örködtek a szerencsétlen teremtés tisztasága felett, azonban a legnagyobb óvatosságra is hálójába tudta őt keríteni a rendőrség előtt még ez ideig mindig ismeretlen asszony, aki áruba bocsátotta a gyermekét, beteggét tette és több héten át tartó kórházi gyógykezelés igénybevételére kényszerítette.

Néhány héttel ezelőtt egy vasárnap este történt, hogy Franciska nem jött haza a rendes időre, hét órára. Elkérezkedett otthon a moziba. Másnap is elengedték, de mindig pontos volt és egy perccel sem lépte túl az elmaradásra kiszabott időt. *Olmützer*ek egy ideig vártak, azután úgy maguk, mint az asztalos műhelyükben levő inasok is a leány keresésére mentek, de sehol sem találták. A moziból kiment, de kérdézőkódásukra senki sem tudott felvilágosítást adni és remegve gondoltak arra, hogy a süket-néma gyermek bűnös kezébe került. Minden este lesben álltak a Szabadságtéren és a mozi körül, de ez sem vezetett eredményre, a rendőrségnél is bejelentették az eltűnést és az meg is indította a nyomozást, amely a nyolcadik napon megdöbbentő tényekkel lépett meg mindenkit.

Ugyanabban a házban, ahol az asztalos lakik, alhérlékben laktak egy helybeli mézáros segédei is. A fiatal emberek, akik szintén ismerték V. Franciskát, maguk is segédkeztek rejtékhelyének felfedezésében és ezek egyike vezette a kutatókat pozitív nyomra. Az eltűnés után ugyanis negyed, vagy ötödnapra egyik mézáros segédet a Szabadságtéren megszólította egy előtte ismeretlen asszony.

— Jöjjön el a lakásomra — mondta — ott van a süket-néma, ha akarja megkaphatja.

A mézáros segéd a megdöbbentő hírrel nyomban hazasietett, s elmondta *Olmützer*eknek, azonban kitűnt, hogy nem tudja a kerítő nő nevét, sem pontos lakcímét, azonban a személyleírás alapján a rendőrség egy notórius nőnél tartott kutatást, de akkor már a gyermek nem volt ott; az asszony tagadott, és így bizonyítékok híján a gonoszlelkű nő ellen az eljárást nem lehetett megindítani.

Két nap múlva egy este végre az egyik asztalos inas látta meg az eltűnt leányt a Szabadságtéren és többi társaival együtt hazavitte. Ott hon eleinte nem lehetett vallomásra bírni a szerencsétlen leányt, azonban a külseje, az arca, a még a lakus előtt is elárulta, hogy igen nagy változások ment át, és sokat szenvedhetett ama nyolc nap alatt, míg távol volt. Orvost hívtattak, aki rövid vizsgálat után aztán leplezetlenül megmondotta, hogy a gyermek bűnös kezében volt, amelyek megromlottak és oly beteg, hogy feltétlenül kórházi ápolásra van szüksége. Mikor

kórházba szállították és újból vallatóra fogták, a maga süket-néma beszédmodorával elárulta, hogy valahányszor a moziba ment, mindig melléje szegődött egy asszony és a lakására hívta azzal az ígérettel, hogy nagyon jó dolga lesz nála, mert keveset kell dolgoznie, és mégis szép ruhákban járhat. A végzetes vasárnapon el is ment vele a lakására, ahol fenyegetéssel és megfélemlítéssel rá tudta őt venni, hogy az ott megfordult fiatal embereknek meg adja magát. Négy, vagy öt napig be volt zárva egy szobába. Az asszony nappal nem volt otthon, a lakás kulcsát elvitte magával, enni is csak reggel és este kapott.

A sokat szenvedett gyermek ma jött ki a aradmegyei közkórházból, és mint azt a törvény sablonja előírja, kihágási bíró elé állították, hogy tiltott dolog elkövetéséért felelősségre vonják. A magával tehetetlen leány sorsát azonban *Vida Vilmos* rendőrfelügyelő megismertette a rendőrbíróval és természetesen elmaradt a büntetés, ellenben a kerítő ellen most már remélhetőleg eredménnyel végződően újból megindul az eljárás.

A király

az eucharisztikus körmenetben.

(A vallási tulbulgóság áldozata.)

(Bécsi tudósítónk telefonjelentése.)

Bécs, szeptember 16.

Az eucharisztikus kongresszus méltó és kiemelkedő befejezése volt a vasárnap körmenet, mely a világ minden részéről összesereglett tömegnek rendkívüli részvétele folytán olyan imponáns ünneppé vált, aminőt Bécsben hosszú idő óta nem láttak. Az ünnepszeg hatását fokozta, mélyebb és jelentősebb tette még az is, hogy a hűvös idő és a szakadó eső ellenére a program főbb vonásaiban nem változott és ő felsége sem engedte magát távortartani az ünneptől.

(Az udvar felvonulása.)

A katonaság már a kora reggeli órák óta tábori jelvényekkel a zuhogó esőben is felvonult, hogy számára kijelölt helyeken sorfalat álljon. Hét óra felé a nemzetiségek képviselői, valamint a külföldi kongresszisták gyülekeztek a számukra kijelölt helyeken.

A Szent István-székesegyházban kora reggeltől kezdve gyülekeztek a pápai kamarások és rendlovagok, festői rendi öltözetben, valamint a felsőház, a képviselőház, a tartománygyűlés és a községtanács tagjai. 1 óra felé a Hofburg termeiben élénk sürgős orgás támadt. A király és az uralkodóház tagjainak kikocsizására nagyban folyt az előkészületek. 11 óra után kezdtek érkezni a királyi hercegek saját diszkocsijaikon a Belvárosból a belső Burgplatzon keresztül a nagy-köveket lépcsőjéhez. Valamennyien a szertartás-termek kihallgatási szobájában gyülekeztek. A Feketesas-lépcső előtt sorakoztak a diszhintók.

Nemsokára megkezdődött az uralkodóház tagjainak a Szent István székesegyházhoz való felvonulása. Az első kocsiban *Paar* gróf főhadsegéd és *Rumerskirsch* báró főudvarmester ültek. Sorban következtek ezután a hercegek diszkocsijaikban kettesével, ő felsége *Ferenc Ferdinánd* herceggel az utolsó kocsiban ült. Ugy a királyt, miot az uralkodóház tagjait a közönség lelkesen üdvözölte. A székesegyház főkapuja előtt az uralkodót a papság teljes ornátusban fogadta. A felségnek szentelt vízet nyújtották, majd a székesegyház belsejébe kísérték.

(Körmenet Bécsen át.)

Az ünnepi szentmise után a diszmenet kezdett sorakozni. Elöl nemes apródok, asztalnokok, kamarások és titkos tanácsosok haladtak részint lóháton, részint pompás diszhintókban.

Az udvari lovásztisztek élén *Kinsky* gróf főlovász-mester haladt. Utánuk kétlovas, négyülékes udvari diszkocsi hozta *Van Rossum* bíboros követ papí kíséretét. Hat udvari diszkocsin huszonnégy püspök következett és minden kocsi mellett két két klerikus haladt, akik a püspöki pásztorbót vitték. Három diszhintón tizenkét bíboros és püspök ült, akiket szintén két-két klerikus kísért a pásztorbóttal.

Hatlovas öt diszhintóban jöttek ezután a királyi hercegek a következő sorrendben: *Károly*

Ferenc József József Ferdinánddal, *Péter Ferdinánd* Henrik Ferdinánddal, *Ferenc Szalvátor Lipót* Szalvátorral, *Károly István Frigyes* királyi herceggel, *Jenő királyi herceg* *Károly Albert* József királyi herceggel.

Gazdagon aranyozott, üveges diszhintóban vitték a szentségtartót. A pompás hintó mellett diszruhás klerikusok vitték fáklyát. A kocsiban *Van Rossum* bíboros, pápai legátus *s Nagl*, a bécsi bíboros hercegérsek ültek. A diszhintót *Paar* gróf főhadsegéd és *Rumerskirsch* báró főudvarmester udvari diszkocsija követte. Ezután az Arciere-testőrség és a magyar lovas-darabont-testőrség csapata zárta be a menetet.

A két kilométer hosszú diszmenet áthaladt a Rotenturmstrassén, a Duna-soron, a Schottenringén, a Frauensringén és a Burgringen a külső Burgkapuig. A közönség kalapot emelt a szentség előtt, sokan térdreestek és keresztet vetettek. Ő felségét az egész uton kalap és kendőlobogtattással üdvözölték. A király, aki *hajadonfővel ült kocsijában*, fáradtatlanul köszönetet vitt vissza.

A Hofburg külső kapujánál pompás oltárt építettek, amely fölé négy oszlopon nyugvó aranyozott kupolát emeltek. Itt kellett volna *Van Rossum* bíborosnak a király és a hercegek előtt csendes misét mondania és a mise után apostoli áldást osztani. Az ünnepies körmenetnek ez a része azonban a zuhogó eső miatt, amely a körmenet egész ideje alatt nem állott el, — elmaradt.

(A Hofburgban.)

A körmenet legimpozánsabb pillanata az volt, amikor a menet a külső Burgkapu elé ért és befordult a Heldenplatzra. A tribünökön elhelyezkedett közönség és a tizezrekre menő nemzetiségi csapatok, amelyeknek festői viselete az udvari és állami méltóságok, a tabornoki és tisztikar fényes egyenruhájával kellemes ellentétben állott, a szentségimádás után mennydörgésszerű óvációkban törtek ki. A bíboros-legátus és a többi bíborosok szakadatlanul osztották az áldást a zárt diszhintókból. Ő felsége folytonosan és szinte fáradhatatlanul köszönetet adott a frenetikus óvációkat. Mikor a menet beért a Burgplatzra, ott megállott, és ő felsége, a hercegek, *Van Rossum* bíboros legátus a szentségtartóval, *Nagl* dr. bíboros-hercegérsek és a többi fejedelmi személyiségek kiszállottak hintóikból és beléptek a Hofburgban lévő plébánia-templomba, ahol a szentségtartót az oltárra helyezték. Időközben a Hofburg szertartás termeiben egybegyűlt hercegnők és gyermekeik, valamint az uralkodóház ama tagjai, akik a körmeneten nem vettek részt, szintén bevonultak a templomba, ahol *Van Rossum* bíboros fényes segédlettel szentmisét mondott.

A szentmise után a menet fölcszlott. Ő felsége és az uralkodóház tagjai visszavonultak lakosztályaikba, a körmenet többi résztvevői pedig szállásaikra hajtattak. A katonai kordon, valamint a Heldenplatzon elhelyezkedett nemzetiségi csapatok fölcszlata teljes rendben ment végre.

(Vallási örjögök.)

Az eucharisztikus kongresszuson többen *vallási örületbe estek*. *Stramtschak* Franciska, egy kishivatalnok felesége, ki St.-Georgból, Stájerországból jött Bécsbe, szombaton este hirtelen elkezdett félrebeszélni és olyan világos jeleit árulta el a vallási örületnek, hogy lakásáról az elmarvosi klinikára kellett szállítani. Tegnap este örült meg a kongresszus hangulatának a hatása alatt a 45 éves *Hoepperger* József. A boldogtalan, aki *Paur* Grolí közsegből utazott fel az eucharisztikus kongresszusra, olvasóval a kezében folytonosan imákat mormolt és végre elkezdett kiabálni, hogy *ő az üdvözítő és meg kell halnia*, hogy az emberiséget megváltsa. Ugyancsak tegnap este a *Mariahilf* egyik utcakereszteszésénél egy öreg asszony keltett viselkedésével nagy feltűnést. Csak egy cipője volt, haja kuszált és egész viselkedésén meglátszott, hogy meg van zavarodva. Hol angolul, hol franciául beszélt és miután semmi kétség se lehetett az iránt, hogy örült, hívták a mentőket, kik a megfigyelő osztályra vitték. Az örült *Jeanne d'Arc*-nak nevezte magát.

SPORT.

+ *Maione Vince* vívóiskolája a napokban nyílt meg. A kitűnő olasz mesterhez napról-napra egyre nagyobb számmal iratkoznak be a tanulni vágyók, mert tudják, hogy tőle tökéletes tudással távozhatnak.

Színházi előadások a kulturpalotában.

— Szendrey Mihály nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Hirt adott nemrégiben az *Aradi Közlöny* arról, hogy Szendrey Mihály szép és minden tekintetben művészi cél megvalósítására törekszik: a kulturpalota dísztermében hetenként négyszer párhuzamos előadásokat, kamarajátékokat akar rendezni. Megírtuk, hogy a kamarajáték vezetésére Bárdos Artur doktort, az ország egyik legelső rendezőjét és elismert művészi szaktekintélyét szerződtette.

Ezt a tervet a legszélesebb körökben elismeréssel és örömmel fogadták. Ha a terv megvalósul az aradi színház vezetne a vidékiek közül, az aradi színház, amely függetleníthetné magát minden tekintetben a fővárosiaktól, önálló műsorral, dolgozhatna, olyan rendező vezetése mellett, akinek nevét még külföldön is a legelső szaktekintélyek közt emlegetik.

Egyik aradi lap az *Aradi Közlöny* híradása nyomán a kulturpalotai előadásokról cikket írt, amelynek éle Szendrey Mihály színigazgató ellen irányult. A cikkben többek között az állította az említett lap, hogy Szendrey nem is tett ajánlatot a kulturpalota bérletére, másodsor, hogy Szendrey nem szerződtette le Bárdos Arturt és harmadszor, hogy a kulturpalota nagyterme nem is alkalmas színelőadások tartására.

Munkatársunk kérdést intézett az ügyre vonatkozólag Szendreyhez, aki a következőket válaszolta:

— Nem áll az, mintha én a kulturpalota termének bérletére nem tettem volna ajánlatot. Az ajánlatot még két év előtt megírtam, még pedig egyenes felszólításra. Ugyanis, amikor előlegesen és hozzávetőleg megállapították a költségvetést, felszólítottak engem, hogy béreljem ki a nagytermet. Erre hajlandónak is mutatkoztam s kötelező, jogerővel bíró jegyzőkönyvet vettem fel velem, amelyben arra köteleztem magam, hogy a kulturpalota termét évi 9000 koronáért bérelem. Az igazság kedvéért azonban megjegyzem, hogy ebben a jegyzőkönyvben benne volt az is, hogy habár ez az ajánlat reám nézve kötelező, a tanácsnak joga van a bérletre esetleg árlejtést hirdetni. A múlt hónapban azután értesítettek, hogy a bérletért Lőrinczi János vendéglős 14.000 koronát kínált, s felszólítottak, hogy nyújtsak be én is kedvezőbb ajánlatot. Erre kijelentettem, hogy hajlandó vagyok 10.000 koronát fizetni évenként, de többet egy krajcárral sem. Lehetetlenség többet fizetni, hisz még így is kétséges, hogy az öt hónapos téli szezon alatt megtérülnek-e csak a kiadások is.

— A cikk azt is felemlíti, hogy én Bárdost nem szerződtettem. A cikk írója, ugylátszik, a szakon nyargal. A dolog ugyanis úgy áll, hogy én igenis megállapodtam Bárdos doktossal, de a megállapodás természetesen csak feltételes. A végleges szerződést csak akkor kötjük meg, ha a kulturpalota bérletét megkapom. De hisz ez természetes is, mert én a kulturpalotai előadások rendezésére akartam és akarom Bárdost szerződtetni s ha a bérletet nem én kapom meg, a szerződésnek nem volna értelme.

— Ami a kulturpalota nagytermének színpadát illeti, hát az tényleg meglehetősen kicsi. Öt és fél méter mély mindössze. De erről igazán nem én tehetek. Annak idején figyelmeztettem az építéskor arra, hogy a színpadot megfelelően mélyre képezze ki s hogy ez mégsem úgy történt, az már nem az én hibám. De ez nem olyan hiba, hogy ne lehetne rajta segíteni. A nagyterem többszomszedságában, közvetlenül a színpad mögött egy mellékszoba van. Ha a válaszfalat lebontják,

a színpadot nagyon könnyen alkalmassá lehetne átalakítani. Így áll ez a kérdés. Az ajánlatomat természetesen fenntartom s magam örülnék a legjobban, ha a kulturpalota dísztermében Bárdossal karöltve majd olyan művészi előadásokat produkálhatnánk, amilyenek a legkövetelzőbbeket is kielégítenék. De ez természetesen nem tőlem függ, hanem attól, hogy a város kinek adja bérbe a termet.

Tudvalevőleg a város nyilvános árlejtésen fogja bérbeadni a nagytermet. Meg kell azonban jól gondolni, hogy vajon a miniszter, aki a kulturpalota építéséhez anyagilag is hozzájárult, megengedi-e azt, hogy a kulturpalota nagytermét vendéglőnek adják ki?

Harcok előestéjén.

(Pártok készülődései. — Ellenzéki tanácskozások.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 16.

A képviselőház csaknem három hónapos vakáció után kedden ismét összeül s ezzel új fordulat köszönt be a politikai és parlamenti helyzetre. Ma már nem kell jóslgatás se annak megállapításához, hogy holnap voltaképpen minden újra ott kezdődik, ahol június végén abbamaradt. Az ellenzéki pártok intéző-bizottságának legutóbbi határozata és mai tanácskozása után teljes bizonyossággal előre látható, hogy az ellenzék tovább akarja folytatni a parlamenti féktelenkedést ugyanazokkal az eszközökkel, mint a nyáron s újra meg akarja bénítani, vagy legalább is hátráltatni próbálja az országgyűlés normális működését. Az intéző bizottság ma, ha nem is a nyilvánosságnak szánt határozattal, de bizalmas tanácskozásban elutasította a miniszterelnöknek azt az ajánlatát is, hogy pártközi konferencia elé vigyék a kibontakozás ügyét s az ellenzék ne közvetlenül a kormány fejével, hanem a többség kiküldöttjeivel próbáljon megegyezésre jutni.

Ma este valamennyi párt értekezletet tartott. Az ellenzékiek elfogadták azt a határozatot, mely az intéző-bizottság jóvoltából elibéjük került s ezzel végleg elvették a kockát a jövőre nézve. A munkapárt értekezletén, — melyről lapunk más helyén írunk — az ellenzék ilyen magatartása után, természetes, hogy nem történhetett más, mint annak elhatározása, hogy a kormány és a többség is meg tovább a maga útján s a felelősséget az ellenzékre hárítja.

Jellemző az ellenzék harci taktikájára, hogy a keddi ülésen való viselkedésüket s a tüntetés és demonstráció részleteit csak közvetlenül az ülés előtt, reggel kilenc órakor fogják megbeszélni a képviselőház kupolacsarnokában. Ez a titkolózás és halogatás az utolsó pillanatig bizonytalanságban akarja tartani a kormányt és a Ház elnökségét a szükséges óvintézkedések tekintetében.

Kivezetik a sipolókat.

Egy dolog kétségtelen: az ellenzék ugyanúgy fog sipolni és lármázni, mint júniusban s a míg csak fizikailag is el nem távolítják, lehetetlenné teszi a Ház tanácskozását. A kormány és a Ház elnöksége természetesen szintén gondoskodni fog róla, hogy végső szükség esetén a legenergikusabb intézkedéseket foganatosíthassa az ellenzékkel szemben. Lukács László miniszterelnök és Tisza István gróf tegnap este a képviselőház elnöki helyiségében hosszabb tanácskozást folytattak a szükséges előkészületekről. A katonaság segítségét tudomásunk szerint, egyelőre nem veszi igénybe a kormány a rendőrség és csendőrség azonban, ha szükség lesz rá, ugyanúgy fog asszisztálni, mint a múltkoriban. A rendőrség egyelőre nem szállja meg a Ház folyosóit hanem a parlamenti palota pincéiben helyezkedik készenlétbe. Valószínű, hogy a renitens ellenzéki képviselők kivezetése már kedden délelőtt megkezdődik, bár ma az a hír terjedt el az ellenzéken, hogy a kormány és a többség az infernális zaj ellenére is megkísérli az ülésen való ta-

nácskozást. Ez olyanformán történék, hogy a munkapárt tagjai eleven kerítés módjára körül fogják az ülésterem közepén a kormány tagjait s a gyorsírókat s így próbálnák meg a tanácskozást. Az ellenzéken azonban arra fogadkoznak, hogy ez hiábavaló kísérlet, mert olyan pokoli lármát fog a teremben uralkodni a hangszerkereskedők jóvoltából, amely lehetetlenné tesz majd minden emberi szót.

Meg kell még említenünk, hogy a keleti és nyugati pályaudvaron ma reggel nagy csendőrcsapatok érkeztek Budapestre, hogy segítségére legyenek a rendőrségnek utcai zavargások esetén a rend és közbiztonság fentartásában.

Miniszeri tanácskozás.

Ma délelőtt a miniszterelnökségi palotában Lukács László miniszterelnök előklésével miniszteri tanácskozás volt, amelyen Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter kivételével a kabinetnek valamennyi tagja részt vett. A minisztertanács, amelyen folyóügyeket tárgyaltak, tízenegy órakor kezdődött és egy órakor ért véget.

Elutasította az ellenzék értekezlete a pártközi konferenciát.

A szövetséget ellenzéki pártok intéző bizottsága ma délelőtt tízenegy órakor tanácskozást tartott a néppárt dunaparti körhelyiségében. A tanácskozáson a Kossuth párt részéről Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf, Décsy Zoltán, Mezőssy Béla, Sággy Gyula és Szentiványi Árpád jelent meg, a Justh-pártból Batthyány Tivadar gróf, Holló Lajos, Földes Béla és Bakonji Samu; a néppártból Zichy Aladár gróf, Molnár János, Szemrecsányi György, Zboray Miklós és Huszár Károly; a pártok kívüli függetlenségiéek közül: Károlyi Mihály gróf, Polónyi Géza és Eary Béla; a kisgazda-pártból Szabó István vett részt az értekezleten.

A tanácskozás megkezdése előtt a bizottság tagjai közül többen nyilatkoztak arról, milyen álláspontot foglal el az ellenzék Lukács László miniszterelnöknek azzal a pronozícióival szemben, hogy a parlamenti és politikai béke érdekében pártközi konferenciát hívjanak össze s az próbáljon megállapodni a kibontakozás feltételeiben.

Károlyi Mihály gróf ugy nyilatkozott, hogy a pártközi konferencia ötlete mindaddig megvalósíthatatlan, míg az ellenzék és a többség vezetőit oly kiegyenlíthetetlen ellentétek választják el egymástól, mint most.

Décsy Zoltán szerint a pártközi konferenciára akkor kerülhet majd sor, ha előbb egy királyi kézirat jelenik majd meg a hivatalos lapban, amely arról szól, hogy a király Lukács Lászlót kegyelemben fölmenti állásától.

Ugyanígy nyilatkozott Tóth János is a konferenciáról. Batthyány Tivadar gróf és Holló Lajos nem adtak határozott feleletet ezekre a kérdésekre.

A bizottsági tanácskozás megkezdése előtt a pártok vezetői közül Apponyi Albert gróf, Kossuth Ferenc, Batthyány Tivadar gróf, Földes Béla, Zichy Aladár gróf, Polónyi Géza és Károlyi Mihály gróf bizalmas beszélgetésre ültek össze Molnár János lakásán, mely közvetlenül a klubhelyiség szomszedságában van.

Magának a bizottságnak tanácskozása nusztaán a helyzet, a taktikai kérdések és egyéb eshetőségek megbeszélésére szorítkozott, formális határozatot nem hoztak, a delegációk kérdésével egyáltalában nem foglalkoztak, annyi azonban bizonyos, hogy a pártközi konferencia tervét elutasították. Megállapodtak abban is, hogy az ellenzéki pártok holnap reggel kilenc órakor együttes gyűlést tartanak a képviselőház kupolacsarnokában s ott fognak a taktikai kérdésekben véglegesen dönteni.

A Kossuth-párt állásfoglalása.

A függetlenségi negyvennyolcas-párt ma délután hat órakor Kossuth Ferenc elnökletével értekezletet tartott. Az értekezleten a pártvezetőség részéről Apponyi Albert, Décsy Zoltán, Sággy Gyula, Szentiványi Árpád és Mezőssy Béla vettek részt. A párt tagjai rajdnem teljes számmal megjelentek, a jegyzőkönyvet Somssich Tihamér gróf vezette.

Kossuth Ferenc megnyitotta az értekezletet és jelentette, hogy az intéző bizottság határozatát fogják tárgyalni és a párt további magatartása felett kell határozniok. Ezután felolvasták az intéző-bizottság ismeretes határozatát, amelyet egyhangulag elfogadtak. Az elnök kérte a párt tag-

jait, hogy holnap délelőtt 9 órakor teljes számban jelenjenek meg a Házban, ahol a követendő taktika tárgyát fogják megállapítani.

Szentiványi Arpád kijelenti, hogy az ellenzéknek sem taktikára nincs szüksége, sem pedig béke feltételeket nem kell keresnie, mert az eseményeknek meg van a maguk útjuk, és ha az ország ügyeit szuronyokkal akarják tovább vinni, magukat sebzik meg.

Apponyi Albert szólalt fel ezután: Hogy nem akarjuk — mondotta — az eljárás részleteit megbeszélni, annak két oka van. Elsősorban mi csak egyike vagyunk azoknak a pártoknak, amelyek a küzdelmet folytatják, már pedig elhatározásunknak egyöntetűnek kell lenni. Az intéző-bizottság által hozott határozat elvi megállapodásokat tartalmaz, ezt minden párt jóváhagyása elé kell terjeszteni, mert csak így mondhatják ki a kötelezettséget. A határozat azt mondja, hogy lehetetlennek tartja a parlament normális működését, amíg a sérelmeket nem fogják repeálni és amíg azok a férfiak, akik ezeket az alkotmány-sérelmeket elkövettek, helyeiket el nem hagyják. Kijelentette azt is a határozat — úgy mond — hogy mi, akik létrehoztuk a választójogi megoldást, azt a béke feltételek egyikének tartjuk, ugyszintén a sajtón és a gyülekezési jogon esett sérelmek orvoslását is. Ezzel az ellenzéki együttműködésnek az alapjai le vannak rakva és az eljárási módozat a szerint változik, amint azt látjuk, hogy celunknak milyen eljárás felel meg legjobban, e felett pedig csak egyöntetűen lehet határozni. Legyetek meggyőződve, hogy a határozatban lefektetett elvi alapokat és célokat változatlanul szem előtt tartjuk és azoktól nem tágtunk.

Végül Kossuth Ferenc sajnálattal jelentette be, hogy egészségi állapota miatt nem vehet részt a párt vezetésében akkora mértékben, mint a múltban tette. Az értekezlet Kossuth Ferencnek az életével ért véget.

A Justh-párt feltételei.

A Justh párt népes értekezletén a még mindig gyengélkedő Justh Gyula távollétében Batthyány Tivadar gróf vitte a vezérszerepet. Batthyány hosszú beszédben fejtegette a párt álláspontját és a már ismert követeléseket hangoztatta. Kijelentette, hogy a párt ragaszkodik a miniszterelnök és Tisza távozásához, velük nem tárgyal a békérről. Azután az általános, titkos választói jogról beszélt terjedelmesen és azt mondotta, hogy ezt a reformot a kormánytól nem remelhetik, nem is várják, hanem elszántan harcolni fognak régi programjuk megvalósításáért.

Az értekezlet végül egyhangulag elfogadta az intéző-bizottság javaslatát.

Néppárti különlegesség.

Érdekes lefolyása volt a néppárt értekezletének, ahol a közös ellenzéki intéző-bizottság javaslatán kívül szóba kerültek a véderőreformért adott királyi kitüntetések is. A néppárt hivatalosan megbotránkozását fejezte ki a kormány eljárása fölött, mert abban, hogy Tisza István gróf királyi kitüntetését kifejezetten a véderőjavaslatok elfogadása körül szerzett érdemeiért kapta, súlyos megsértését látják a parlamentarizmusnak. A Ház elnökének pártokon felül állónak kell lenni és Lukács — a néppártiak véleménye szerint — visszaélt a miniszterelnöki felelősséggel, amikor ilyen határozottan pártpolitikai tenykedésért kitüntetésre ajánlotta Tiszát.

VÁROS ÉS MEGYE.

Külvárosi utcák rendbehozása. A gazdasági szék ma tartotta meg az árlejtést a Sarló, Kapa, Borona, Kasza, Csutora, Kosár, Mihály és Miklós-utcák kavicsolására és a Rossi és Pellegriáni céget bízta meg a munkával, míg a Károlyi Gyula-utca kövezését Stanity György vállalta el.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— 151
Nyomda	— 151

Békét hirdet

a miniszterelnök.

(A Nemzeti Munkapárt értekezlete. — Lukács László a béke feltételeiről. — Az ellenzék felelőssége)

Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapest, szeptember 16.

Ma este hét órakor az Országos Nemzeti Munkapárt értekezletet tartott, amelyen a párt tagjai rendkívül nagy számban jelentek meg. Jelen voltak a kormány összes tagjai, az államtitkárok, Tisza István házelnök, Josika Samu báró főrendiházi alelnök, Perczel Dezső, az Országos Nemzeti Munkapárt elnöke és több horvát képviselő is. Amikor a miniszterelnök az emelvényre lépett, óriási tapsal és éljenzéssel üdvözölték. Ghillány Imre báró, az országos nemzeti munkapárt alelnöke a következő beszéddel nyitotta meg az értekezletet:

Elnöki megnyitó.

— A legmelegebben üdvözlöm a viszontlátás alkalmából az értekezlet itt megjelent tagjait és az értekezletet megnyitom. Bejelentem, hogy bár ő nagyméltósága, igen tisztelt pártelnökünk mindnyájunk örömeire javuló egészsége folytán részt vehet a mai értekezleten, egészségi állapota nem engedi meg a mai értekezleten való elnöklést, kimélni óhajtván magát. Mielőtt mai értekezletünk tárgyára áttérnénk, nem mulaszthatom el, hogy egész röviden meg ne emlíkezzem azokról az eseményekről, amelyek utolsó együttléstünk óta előfordultak. Örömmel állapítom meg, hogy az a lelkes ragaszkodás a választóközönség részéről, amely e hatalmas pártot megteremtette, a közelmúlt eseményekben nemcsak törvényhatósági bizottságok biztató bizalmi nyilatkozatai, de az igazán szíves fogadtatás, amellyel a hazatérő képviselőket a választóközönség részesítette, fényes bizonyítékai annak, hogy páruunk akcióképessége a magyar államiség érdekében a választóközönség helyesléseivel találkozott. Ezen tény lattára tisztelt értekezlet mindnyájunk aggodalma el kell, hogy muljon, sőt nem szabad feladnunk a reményt, hogy habár lassabban, de mégis a szenvedélyek lecsillapultával a jobb belátású mas pártállású férfiak utat és módot fognak adni, hogy az ő lelkükhöz is beférközhessen. Örömmel emlékezem meg arról, hogy a korona bizalma a közelmúltban fényesen megnyilatkozott önmagyméltóságának, a tisztelt miniszterelnök urnak és a kormány többi tagjainak kitüntetésével. (Lelkes éljenzés) A párt nevében is a legőszintébb szerecskivánatomat fejezem ki igen tisztelt vezérünknek és biztosítjuk őt további tántoríthatatlan ragaszkodásunkról. Ezzel áttérhetünk mai értekezletünk tulajdonképeni tárgyára. A miniszterelnök önmagyméltósága kíván szólni! (Halljuk, halljuk!)

A miniszterelnök beszéde.

Lukács László miniszterelnök: Meltóztassatok megengedni igen tisztelt barátaim, hogy mindenekelőtt őszinte köszönetemet fejezzem ki azokért a szíves szavakért, úgy magam, mint tarsaim nevében, amellyel igen tisztelt elnökö barátunk bennünket ert kitüntetés alkalomával megemlékezett. Ha van valami, ami ennek a kitüntetésnek becsét és értéket reánk nevezve meg fokozhatja, úgy az a jóindulat, az a szíves barátság az, amely a ti részetekről ez alkalommal is megnyilvánult velünk szemben és amely bennünket soha el nem múló örök háttára kötelez. És most engedjétek meg, hogy én is őszinte szívvel üdvözöljelek benneteket ezen ősi kampány első napján és megköszönjem, hogy ily szép számmal méltóztatok megjelenni tanujelűl annak a szolidaritásnak, annak az összetartásnak, (Ugy van!) annak a kötelességérzetnek, amely ennek a pártnak tagjait kezdettől fogva jellemezte és amelynek a legtöbb eredményt köszönhetjük és amelynek az orszagnak még soká szüksége lesz. Ha visszatekintünk tisztelt barátaink az utolsó hónapok eseményeire, azt kell konstatalnunk, hogy a politikai helyzet tulajdonképen keveset változott. — Mindazonáltal abban a helyzetben vagyunk, hogy sokkal tisztábban látunk, mint láttunk ezelőtt hónapokkal és tagad-

hatatlanul örvendetes tapasztalat az, hogy az ellenzéknek és az ellenzéki sajtónak minden törekvése dacára sem sikerült a nagyközönség körében valami nyugtalanságot, vagy mélyebbre menő izgatottságot előidézni. Ezt láthatjuk egyrészt abból, hogy azok a népgyűlések, amelyeket az ellenzék tartott és amelyekre mi nem küldöttünk le fizetett embereket, hogy azokat megzavarják, ennek dacára igen gyenge eredményre végződtek. Látjuk másrészt azt, hogy az intelligenciát képviselő törvényhatósági bizottságok mily óriási számmal, mily óriási lelkesedéssel nyilatkoztak meg álláspontunk mellett. Üdvözöltek bennünket és helyesléseket fejezték ki követett eljárásunk felett, amellyel az országgyűlés rendjét és munkaképességét igyekeztünk helyreállítani.

(Vakok az ellenzéki vezérek.)

— Ennek dacára, — ez a második és kedvezőtlen tapasztalatunk az — hogy az ellenzék vezérférfiai nem okultak és még mindig nem látják a tényleges helyzetet. Szándékosan említem, hogy a vezérférfiak, mert tulajdonképen állításom elsősorban rájuk vonatkozik, mert örömmel kell konstatalnom, hogy az ellenzéki választók zöménél bizonyos kiabrándulás jelei mutatkoznak. Az ellenzék vezérférfiai azonban számíva a pártönkivüliek csoportjára, amelyről láttuk, hogy minden zavaros momentumnál megjelenik a helyszínen és igen kétes értékű szolgálataikat felajánlották az ellenzéknek, mindent elkövettek, hogy a kérdést egészen hamis világításba helyezték, hogy ezt a maga mivoltából, valóságából kivetkőztessék. Azt akarták tudniillik elhitetni önmagukkal és másokkal is, hogy tulajdonképen a nemzeti munkapárt az, amely részorol a béketárgyalásokra és a béketárgyalások megindítására. És amikor ezt magukkal elhitették, akkor igen magas árt követelték azért, hogy ók belemenjenek ebbe a béketárgyalásba és rendkívül nehéz, súlyos feltételekhez kötötték maguk nozzájárlását. Ugy jártak el tisztelt barátaim ebben a kérdésben, amint eljart volna ember, aki azt mondván a másiknak, „Őn uram engem megsértett, tudom, hogy én velem bekülni akar, én hajlandó vagyok önnei beketárgyalásokba becsátkozni, előbb azonban engedje meg, hogy a fejét levágjam, azután majd beszélünk.” (Élnek derülttség.) Ha a magánéletben egy ilyen ajánlat lehetséges volna, azt hiszem humoros hatást tudott volna kelteni. Ilyenféle ajánlatok ellenzék részéről a politikában sem birnak azzal a jeleggel, hogy komoly tárgyalások alapját képezhessék. Én azt gondolom, tisztelt barátaim, hogy ebben a tekintetben a tisztelt ellenzék tévedésben van, amidőn azt hiszi, hogy mi vagyunk kénytelenek a béketárgyalásokat keresni és megkezdeni. A nemzeti munkapárt megtette kötelességét ebben az irányban azzal, hogy minden emberileg lehető elkövetett, hogy a képviselőház renújét és munkaképességét helyreállítsa. Ezt a kötelességét teljesíteni fogja a jövőben is és örvendeni fog, ha az ellenzék ebben segítségére jön, de megfogja tenni az ellenzék nélkül, sőt az ellenzék ellenére is. (Éljenzés.)

(Miért akar távozni Tisza István?)

— Ha mégis ennek dacára úgy én, mint más igen tisztelt barátaink a békes kiöntakozás eszméit hangoztattuk, ne méltóztatatok ezt más körülményre visszavezetni, mint arra a hazafias aggodalomra, amely mindnyájunkat megszáll akkor, amidőn látjuk azt a merhetetlen izgatást, amelyet az ellenzék és annak sajtója a kormány, törvény és minden auktoritas, minden tekintély ellen folytat és mélyen aggódva látjuk, mert attól félünk, hogy ennek a rettenetes izgatásnak az árát majd az ország és a nemzet fogja megfizetni. Ennek méltóztatatok tulajdonítani a mi igen tisztelt barátunknak, Tisza István grófnak azt a nyilatkozatát is, amelyben kijelentette, hogy bizonyos körülmények között hajlandó az elnöki szék-ből távozni. Az ellenzék ezt a nyilatkozatot is félreértette, nem is sejtjén, vagy nem akarván appercipiálni azt az óriási áldozatot, amelyet ez a párt hozott volna akkor, ha hozzájárult volna ennek a szándéknak megvalósításához. Tisza István gróf félreállítását egyszerű, önmagától értetődő, semmi értéket sem reprezentáló dolognak tekintik és előre eszkomptálják és miután ezt zsebrerakták, kezdik újra a beketeltételeket diktálni. Én azt hiszem tisztelt barátaim, hogy az ellenzék itt is tévedésben van. Amint mi Tisza István gróf erős akaratát, kötelességérzetét ismerjük, meg vagyunk győződve, hogy ő ezt a nyilatkozatot csak úgy értette, hogy ő igenis hajlandó

megtenni lemondását akkor, ha az a cél, amelyet maga elé tűzött, teljesen el lesz érve és ha sikerül a parlamenti rendet, a parlament munkaképességét nemcsak helyreállítani, de biztosítani is.

(Legyőzhetetlen nehézségek.)

— Azonban tisztelt barátaim nemcsak Tisza István gróf, hanem én is halltam ilyen békehangokat. Többek között nagyenyedi beszédemben és más nyilatkozásaimban is igyekeztem megjelölni azt a terrenumot, amelyen lehet keresni a pártok megaláztatása nélkül a békés kibontakozást, igyekeztem megjelölni azokat a határvonalakat, amelyekben belül mozoghatunk, amelyekben azonban nem léphetünk. Reá mutattam arra, hogy minden olyan kísérlet, cselekmény, amely a megalkotott törvények érvényességét akár közvetve, akár közvetlenül kétségbe vonná, ki van zárva. Ez teljesen lehetetlen dolog, niába akarja Apponyi Alfréd gróf nekem bebizonyítani éles logikájával, hogy a korona tekintélye nem szenved csorbát akkor, ha egy későbbi törvényben újból legalizáljuk a már szentesített törvényeket. Méltóztatások meggyőződésem, hogy ezen a téren olyan legyőzhetetlen nehézségek vannak, hogy erről a kérdésről egyáltalán beszélni sem lehet. Így vagyunk tisztelt barátaim a házszabályok érvényességének kérdésével is, amelyet szintén érvénytelennek deklarálnak és azt kívánják, hogy azt újból alkossuk meg érvényes módon. Én nem akarok arról beszélni, hogy minő elbírálás alá esik ez az eljárás, hogy a koalíció vezérferfiái, akik ezt a házszabályt megalkották, a maguk számára eredményesen használták, most semmiképpen sem akarják elfogadni, hogy azok újból életbe léptessenek. Nem akarok erről beszélni, azonban lehetetlen következményekre vezetne, ha mi koncedálnók, hogy az a körülmény, hogy az ellenzék egy része, amely nem volt kitiltva, tehát jog és kötelesség szerint részt kellett volna, hogy vegyen a tárgyaláson azáltal, hogy abszontálta magát, egyszerűen érvénytelenre tehető a többség határozatát.

(Nem precedens június 4.)

— Lehet azonban igenis beszélni arról, hogy vajon a június negyedik szavazás képez-e precedens a jövőre nézve? Lehet beszélni arról, hogy minő intézkedések volnának megalkotandók abból a célból, hogy a Ház többsége akaratának érvényesítésére, a Ház rendjének fenntartására, a Ház elnöke ne legyen kénytelen idegen, Házon kívül álló eszközöket igénybe venni. Lehet beszélni a képviselőházi mentelmi jogról is, vajon nem volna-e szükséges, vagy időszerű, hogy a képviselők mentelmi joga újból hatályos törvényes biztosítékkal vétesse körül. Ez olyan terrenum, ahol lehet és nézetem szerint szükséges is, hogy tárgyalások folytassanak akár együtt az ellenzékkel, akár külön a többség által. Mi tisztelt barátaim, a mint Tisza István gróf kijelentette, a június negyedik szavazást precedensnek nem akarjuk tekinteni, nem is tekintettük soha, sőt azt mondtuk, hogy isten mentse meg a magyar törvényhozást attól, hogy többször kerüljön abba a helyzetbe, hogy ilyen eszközökkel jusson érvényre a többségi akarat. Mi a június negyedik szavazást nem tekintjük egyébnek, mint egy kényszerhelyzet folyamán, amely kényszerhelyzetbe az ellenzék magatartása sodort bennünket, mint jogos önvédelemnek, egy eszköznek az ellenzék jogtalan erőszakával szemben. Ezért, tisztelt barátaim, hogy ilyen eset többé ne fordulhasson elő, igen is szükséges és indokolt, hogy a házszabályok revízió alá vétesse és pedig minden irányban, hogy megállapítsák az elnöki jogkör, precízen megállapítsák a pártoknak és a képviselőknek a joga, megállapítsák az elnök és a képviselők közötti, valamint a pártoknak egymás közti viszonya; egyáltalán minden kérdés, amely szükséges arra, hogy a Ház tanácskozásainak rendje biztosítsák és hogy az elnökség hatályosan tudjon érvényt szerezni a többségi akaratnak és az elnöki intézkedéseknek anélkül, hogy külső erőt, külső eszközöket venne igénybe. És miután az ellenzék részéről egy ellenzéki népgyűlésen fogadtattott el, sőt indítványoztatott egy határozati javaslat a képviselői immunitásnak nyilvános megállapítására nézve, én bevallom, a legnagyobb készséggel fogadom ezt az indítványt azért, mert abban a meggyőződésben voltam, hogy talán sikerül ennek szabályozása által a képviselőknek helyzetét biztosítani és megnyugtató-sukhoz közreműködni.

(Minden jogos igényt kielégítő

választójog.)

— Tisztelt barátaim! Így allanak a dolgok azokra a kérdésekre nézve, amelyekről nézetem szerint lehet tárgyalni, viszont, amelyekről nem lehet tárgyalni. — Volt meg egy pontja az ellenzéki vezérferfiak határozatának, a mely mai fejtegetésem tulajdonképeni szubsztatumát képezi és ez a választójog kérdése. A választójogról, tisztelt barátaim, már annyiszor és annyit nyilatkoztam, hogy ha újból részletezve akarnék ennek a kérdésnek fejtegetésébe belebocsátkozni, azt hiszem, hogy önmagam támasztanék kételyt saját jóhiszeműségemmel szemben, épen azért csak utalok arra, amit más alkalommal többször mondtam, hogy tudniillik a kormány a választójog reformját szükségesnek tartja, azt sürgősnek tartja. Váltottunk kötelezettséget, hogy a legrövidebb idő alatt az erre vonatkozó törvényjavaslatot be fogjuk terjeszteni, még pedig nemcsak betérjeszteni, hanem tárgyalatni is. Hiszen elunk az, hogy a törvény minél hamarabb létrejövén, alkalmazható legyen a legközelebbi országgyűlési képviselők választásánál. Megjelöltem a törvényjavaslatnak általam komtemplált irányát is, és ez az irány a dolog természete szerint nem lehet más, mint jelentékeny kiterjesztése a választójognak addig a határig, amelyen túlmenve igen fontos érdekek sérelmét szenvednének. Én azt hiszem, a kormány arra kell törekednie, hogy ilyen fontos megoldásnál lehetőleg az összes társadalmi osztályokkal szemben igazságosan járjon el és hogy a törvény azok megnyugvását eredményezze. Épen ezért tekintettel kell, hogy legyünk és tekintettel fogunk lenni minden hazafias párt, vagy csoport jogos aspirációira, azonban azt hiszem, hogy ellenséges csoportoknak és pártoknak, ha ilyenek lennének, kívánságait respektálni nem tartozunk. A cél azonban az kell, hogy legyen, hogy ha megalkotjuk ezt a törvényt, hogy a választójog kérdése lehetőleg minél hosszabb időre nyugvóponttra jusson. Épen ezért igyekezni kell, lehetőleg igazságosan eljárni minden társadalmi osztállyal szemben. Azonban sulyt kell helyeznünk arra, hogy az a társadalmi osztály, amely akkor, amikor a jelenlegi választójogi törvény megalkotottat még nem létezett és csak utólag keletkezett az ipar fejlődése következtében, tudniillik az ipari munkások osztálya a maga súlyának és fontosságának megfelelőleg ne csak társadalmi, hanem politikai szerepléshez is jusson. Erre annál inkább kell törekednünk, mert hiszen el kell ismerni, hogy ez az osztály úgy intelligenciájánál, mint az állam terheiben való részesülésénél fogva teljes joggal követelhet magának részvételt a törvényhozásban és ezért önként értendő, hogy a kormány minden lehető el fog követni arra, hogy ennek az osztálynak jogos igényei a megalkotandó törvényben minél teljesebb kielégítést nyerjenek. (Élénk helyeslés!) Ha ezzel szemben az ellenzék azt mondja, hogy ez mind nem ér semmit és ez mind nem elég, akkor azt kell válaszolnom, hogy az ellenzék könnyen beszél, mert az ellenzék abból a feltevésből indul ki, hogy ő nem juthat abba a helyzetbe, hogy ígéretei beváltását tőle követelhessek és másrészt mindig úgy okoskodik, hogy hiszen a felelőség mindig a kormányt és a többséget fogja terhelni.

(Ellenzéké a felelőség.)

Ezek elmondása után, tisztelt barátaim, azzal kell végeznem felszólalásomat, hogy a jövőnek alakulása, sőt a legközelebbi jövő alakulása tekintetében is homályban vagyunk. Nem ismerve az ellenzék céljait és szándékát, én csak a magam és ennek a pártnak állásfoglalását ismerem és ez a békés kibontakozás álláspontja. Mi öszintén óhajtuk a békés megoldást és a tisztességes béke útjába semmi akadályt gördíteni nem fogunk. Én azt hiszem, hogy ti engem nem dezavualátok, amidőn azt mondom, hogy a Nemzeti Munkapárt kész békejobbót nyújtani az ellenzék felé, minden tisztességes feltétel felett tárgyalásba bocsátkozni. (Ugy van, ugy van!) Ha azonban minden békés szándék hajótörést szenved, minden visszautasítatik, ha megtámadtatunk, akkor védekezni fogunk! (Zajos helyeslés, felkiáltások: Visszaverjük!)

A védekezés eszközeit alkalmazni fogjuk a támadás minőségéhez képest és kijelentjük már most előre, hogyha beáll a harc, annak minden következményéért a felelőséget isten és ember előtt elhárítjuk magunkról! (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Munkapárt és ellenzék.

A miniszterelnök beszéde után előbb Zsidó Mihály mondott a párt nevében köszönetet a kormány önfeláldozó munkájáért, azután pedig Szabó János, a munkapárt fiatal gárdája részéről biztosította a miniszterelnököt és a kormányt odaadó ragaszkodásukról.

Ghillányi Imre báró elnök az értekezlet bekezdése előtt még bejelentette, hogy a munkapárt nevében, mint ez szokásos, átirt az ellenzéki pártokhoz, hogy a delegációban számukra fenntartott helyekre jelöljenek. Az átíratra az ellenzéki pártok nem válaszoltak és ép ezért irdítványozza, hogy az így üresedésben levő delegációs helyekre is munkapárti képviselőket jelöljenek.

A párt a jelölést ebben az értelemben meg is ejtette. Ezzel az értekezlet véget ért.

A munkapártban ma este sokat beszéltek arról, hogy milyen lesz az ellenzék holnapi magatartása. Többen tudni vélték, hogy az ellenzéki képviselők botokkal, korbáccokkal és revolverekkel felfegyverkezve mennek el az első ülésre és ott verekedést, véres botrányt fognak rögtönözni. Az izgalmat keltő hírekről ellenzéki oldalon is tudomást szereztek és már az éjszaka folyamán a leghatározottabban megcáfolták azokat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szendrey Mihály az előadások nyolc órai kezdetéről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a színház-közönség körében mozgalom indult meg azért, hogy a színházi előadásokat este nyolc órakor kezdjék. A nyolc órai kezdés mellett érvül felhosszák, hogy így a közönség az előadás előtt meg megvacsorázzhat s ha nyolc órakor kezdik az előadásokat, akkor a kereskedők hétköznap is látogathatják a színházat. Munkatársunk Szendrey Mihály szinigazgató véleményét kérte ki a kérdésben. Szendrey a következőket mondotta:

A nyolc órai kezdésnek nincs semmi különösebb akadály, csak hogy ez az új rend érzékenyen érintené a kávésokat és vendéglősöket. Ha ugyanis az előadások nyolc órakor kezdődnének, így tizenegy feltizenkét órakor végződnének, előadás után a közönség nem menne kávéházba, vendéglőbe. Az ötletet már néhány év előtt meg akarták Aradon valósítani, de akkor a vendéglősök és kávésok testületileg jártak közben a főispánnál, polgármesternél, tanácsnál, hogy az előadások rendje a régi maradjon. Magam részéről, hogyha a bérlők többsége a terv mellett foglal állást, szívesen beleegyezem abba, hogy az előadásokat nyolc órakor kezdjük. Ebben a kérdésben a döntést teljesen a közönségre bízom.

* Az „Aradi Zenekonzervatoriumban” a beiratások szeptember 1-seje óta folynak és az előadások már is megkezdődtek. 5258

* A Dreyfuss-ügy. Nagy szenzációt mutat be kedden az Uránia színház. Az egész világot izgalomban tartotta. Franciaország belső békejét pedig egészen feltulta az a botránybir; melynek szomorú hőse a tragikus sorsu Dreyfuss kapitány. Felesleges ennek a drámának minden mozzanatát feleleveníteni, újból elmondani, ismeri mindenki a borzalmas lefokozástól, az Ördög szigeti kálváriától kezdve egészen a felmentésig. Hatalmas mozgóképben örökítette meg ezt a drámát a romek film, melyet csak a délutáni előadásokon mutat be az Uránia színház. Este Király Pál személyesen olvassa fel kitűnő darabját, a Zsidók történetét. 175

* A zsidók története. Király Pálnak, a kitűnő Uránia szerzőnek budapesten is nagy sikert aratott darabját a Zsidók történetét, mely 180 színesen vetített és számos mozgóképpel van illusztrálva. Az első felvonásban a szerző az emberiség bölcsőjével foglalkozik. Elvonultatja előttünk a vásznon az ókori képek nagy drámáját. A legújabb babiloni ásatások eredményeit ismerteti, mely bevilágít a zsidók ősi történetébe. A második felvonás a zsidók történetével foglalkozik nap-

Illatszerek,
arckrémek, pouderek,
szappanok, hajfésük
és kefék stb., az összes
piperre cikkek

Kötszerek,
betegápolási kellékek

Fényképészeti
lemezek, papirok,
gépek stb. legjobb
beszerzési forrása:

Török Andor és Társa
drogeria és illatszerüzlete

Arad, Andrassy-tér 20. sz.

Telefon 900.

5757

Telefon 900.

Weisz Róza
női kalap divatterme
Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Van szerencsém az uri hölgy-
közönséget értesíteni, hogy bécsi
bevásárlásaimból haza érkeztem,
miért is a legújabb 5797

női, gyermek, velour és
plüsch modéll-kalapokkal

dusan felszerelt raktáramat be-
cses figyelmébe ajánlom.

Gyászkalapok, valamint átalaki-
tások 24 óra alatt eszközöltetnek.

Szalkai Arminné
himző- és fehérnemű üzlete
Arad, Weitzer János-u. 3.

Női, férfi- és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 5288

Szines és fehér himzé-
sek, ugyisintén fehér-
nemű varrások első
árban készülnek.

Himző és fehérnemű-
varró leányok fizetés-
sel felvétetnek.

ÉRTEBITÉS!

Igen tisztelt vevőim és a nagyérdemű közönséget értesítem,
hogy 21 év óta fennálló és jóhírnévnek örvendő, **varrógép,**
kerékpár és gramofon üzletemet, tetemesen megnagyobbítva,

**Szabadság-tér 7. szám alól ugyan-
csak Szabadság-tér 5—6. szám**
(saját házamba) **helyeztem át,**

hol állandóan nagy választéku raktárt tartok a világhírű eredeti
„PFAFF“ u. m. eredeti VIKTORIA és Singer varrógépekből, a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, családi használatra és
ipari célokra. Eredeti iróangyal védjegyes **Gramofonok** és
állandó nagy választék lemezekben. „DERKOPP“, „VIKTORIA“
és „BRITÁNIA“ kerékpárok egyedüli képviselője. Mechanikai
műhelyemet megnagyobbítva és modernül berendezve, **varró-
gép, kerékpár és gramofon** javításokat gyorsan, szak-
szerűen, jótállás mellett eszközölök. 5795

Kedvező fizetési feltételek.

További szíves pártfogást kérek kitünő tisztelettel

HAMMER VILMOS

műszerész.

Telefon 96.

Telefon 96.

ÚJ.

MARGIT HAJFESTŐ.

Remekül fest világos valamint sötétbarnára,
feketére, bármely haját, szakált, bajuszt, azonnal
tartósan, lemoshatlanul minden nehézség nélkül,
előkészület nem szükséges.

Az eljárás a legegyszerűbb, az eredmény a
legnagyobb, nem kopik, nem piszkít, az ere-
detitől meg nem különböztethető csak egy üvegből
áll, laikus is végezheti a hajfestét.

Ártalmatlan
nem tartalmaz ólmot
nem tartalmaz ezüstöt
nem tartalmaz rezet.

organicus vegyület

Ára 1 korona.

1506

Készlet!

gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza ARADON.
1 korona 50 fillér beküldése esetén bérmentve küldi.

Értesítjük a n. é. vásárló közönséget, hogy helyiségünk átalakítása teljes befejezést nyert és a
mai napon a forgalomnak átadatott.

5899

Glesinger József és Fia áruháza.

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben. 5741

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára, valamint valódi

lignum sanctum-tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

nerinbergi, díszmű és játéka-áru üzletében 1871

ARAD, Szabadság-tér 21.

A mesterdalnok...

Cipőm szép és tökéletes, Benne járni élvezetes, Mert ha cipőt szegszek, varrok, Rajt' van 6734

kaucsuk-sarok.

Alkalmi vétel!

Üzletemből visszamaradt nagyobb mennyiségű finom kész öltönyök, angol és francia szövetek, nemkülönben egy nagy szabóasztal, nagy tükkör és több szabóolló jutányos áron eladó.

5731

Tisztelettel

inokai Tóth Lajosné

Arad, Wesselényi-utca 26. sz. a.

Vidéken

egy elsőrendű vegyeskereskedés, mely korlátlan italmérési engedéllyel és az összes szükséges jogokkal bir

átadó

esetleg házzal együtt

örök áron eladó.

Leveleket „Prima“ üzlet jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 5857

10 tárgy csak K. 3.50

És pedig: 1 pontosan járó aranyozott francia doubl óra, schweizeri szerkezetű, 1 francia doubl lánc, 1 női lánc legújabb fazon, férfi és női gyűrű, 1 bajuszkefe gloriával fedve, 1 női brosch francia doublból, 2 kezelő gomb és 1 zsebkész fogvájóval kapható utánvét mellett.

J. Brandes Krakau,

Berka-Joselowica 9. 5829

Legcélszerűbb szab.

jég-szekrények

minden nagyság és kivitelben, ugyancsak hástartási, vendéglői és nagy hűtők gyári áron kaphatók

Husserl Manó

jégszekrény gyarában

Arad, Szent Pál-utca 11. szám

Különlegesség szénsav és légnomásu sörkímérő szekrényekben. 3411

Virág Kalmán

építész- és építőmester,

elvállalja magán- és bérházak, valamint nyaralék stilszerű tervezését, művezetését felépítését és leszámolását, ugyancsak gazdasági épületek silos beton és vas-beton munkák szakaszerű elkészítését. — Iroda és ács-telep

Arad, Erzsébet királyné-körút 59.

Telefon szám 65.

Butorkiárusítás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy előrehaladott korom miatt a butorkészítéssel felhagytam és hogy készletben levő gyönyörű butoraimat a **beszerzési áron alul is**

végkiárusítom.

Kérve kérem a n. é. közönséget, hogy butorszükségletét nálam beszerezni sziveskedjen.

Varga József

ARAD, Kápolna-utca 61b. szám. 5861

Figyelem!

Igen tisztelt megrendelőimet értesitem, hogy

Arad, Hunyadi-u. 3. sz. alatt levő

uri szabó üzletben

elvállalok legfinomabb eredeti angol őszi szövetekből megrendelésre mindennemű uri öltönyöket, papi és egyenruhákat egyéves önkéntes és tiszt urak részére, legelegánsabb kivitelben, modern szabásban. Mint az Inokai Tóth Lajos és Frankl Leó volt vezető szabásza, külföldi tapasztalataimmal teljes garanciát nyújtok, hogy igen tisztelt vevőim igényeit minden tekintetben legjobban kielégítem. Szíves pártfogást kérek

WINDT JÁNOS,

uri szabó. 5859

ARADI ZENECONSERVATORIUM

(Szabadság-tér 21. sz.)

Beiratások folyó évi szeptember hó 1-én kezdődtek.

Fő tanszakok: Zongora, hegedű, magánének, gordonka és mélyhegedű.

Mellék tanszakok: Zeneelmélet (kötelező) összhangzattan, karének, kamarazene s kívánatra zenetörténet.

Eddig az Orsz. magy. kir. zeneakadémia előkészítő, kiképző s az énektanárnői képesítő vizsgát összesen 26 növendék sikerrel tette le.

A tanítás szigoruan az Orsz. magy. kir. Zeneakadémia tanmódszere szerint történik.

Előkészítő tanfolyam az Orsz. magy. kir. Zeneakadémia vizsgáira.

MÜTTERMÜLLER JÓZSEF igazgató.

Uj női kalap divatterem.

Igen tisztelt ismerőseimet és a hölgykösöniséget értesítem, hogy **Arad, Deák Ferenc-utca 4. szám alatt szeptember hó első napjain egy modernül berendezett** 5601

női kalap divatüzletet

nyitok, hol állandóan nagyválasztéku raktárt tartok minden kivitelű eredeti bécsi, párisi őszi és téli újdonságokból feltűnő olcsó árakban. E téren több éven át szerzett szakismeretem biztosíték, hogy nagyrabecsült vevőim igényeit mindenkor legjobban kielégítem. **Üzletelvem: szelíd és figyelmes kiszolgálás.** Átalakításokat legizléseesebben modell után készítek. Gyászkalapok azonnal elkészíttetnek. Szíves pártfogást kérek teljes tisztelettel

Kenderessy Lászlóné.

Fontos a dohányzóknak!

Dr. Brans-féle nikotin fogó, egészségóvó vattával készül

a „Sanitas”

francia szivarkahüvely.

Egyedüli elárusító

özv. **Hammerschlag Lipótné**
dohánytőzsdéje

ARAD, Andrássy-tér 15. szám.

NE FOGADJON EL MÁST!
CSAK ÓRIÁS FEDÁK CIPŐKRÉMET
30 FILLÉRÉRT.

KERESKEDES

791

POPPER TESTVÉREK áruháza ARAD, FORRAY-UTCA

(Gróf Hunyady-palota)

őszi újdonságait a következő rendkívül olcsó árakban árusítja:

1 ruhára való angol szövet 4 mtr. 120 cm széles	K 4.-	1 darab férfi vagy női trikó	K 1.50
1 " " " " divatszineken 4 mtr. 120 cm széles	" 6.-	1 darab gyermektrikó	" .65
1 " " " " tiszta gyapju 4 mtr. 120 cm széles	" 8.-	1 pár női harisnya	" .40
1 vég finom rumburgi vászon	" 9.80	1 darab gyapju posztó sál	" 2.70
1 kis vég vászon 6 női ingre	" 7.80	1 " flanel takaró	" 1.70
1 szövet garnitúra 2 ágyszerítő és egy abrosz	" 9.50	1 " Store függöny	" 4.50

Szőnyegek 48 fillér, 70 fillér, 96 fillér és 1 korona 50 fillér méterenként.

2811

Selymek, bársonyek, csipkék, szalagok és ruhadiszek óriási választékban.

Kérjük kirakataink szives megtekintését.

Uj uri-szabó üzlet! uri-szabó üzletet

Igen tisztelt ismerőseim és a n. 6. közönséget tisztelettel értesítem, hogy **Tőkölly-tér 2. sz.** (Tabakovits-ház) modernül berendezett

nyitottam. E téren helybeli előkelő cégek-nél nyert szakismereteim folytán, módomban áll becses megrendelőim legmesszebb

menő igényeit is legjobban kielégíteni. Legfinomabb őszi szövetmintákkal készséggel szolgálók. Szíves pártfogást kérek

Baranyi Ferenc
uri szabó.

5791

Budapesti Csipkeáruház Andrassy-tér 20. sz.

UTALVÁNY.

Ezen szelvény bemutatója ujonnan érkezett őszi és téli újdonságaink bevásárlásánál szolid szabott árainkból 5 százalék engedményben részesül.

Fischer Eliz-palota. Csipkék, szalagok, bársonyok, ruhadiszek. Selymek harisnyák. Keztyük és összes szabókellékek.

2811

4369—1912. pm.

Hirdetmény.

A Dobó-utca folytatólagos megnyitása céljából a nagyméltóságú kir. kereskedelmi Minister Ur 56664.I.A/1912. szám alatt kelt rendeletével Arad szab. kir. város közönsége javára engedélyezett kisajátításra vonatkozó kisajátítási tervet és összeírást 1912. szeptember hó 3 től 1912. szeptember hó 28-ig bezárólag terjedő 15 napi időtartamra Aradon, a városháza első emeletén levő hivatalos helyiségben az 1881. évi XLI. t. c. 34. § a értelmében közszemlére kiteszem és egyidejűleg közhírré teszem, hogy a kisajátítási ügy tárgyalására dr. Steinhart Mór közigazgatási bizottsági tag elnöke alatt Nesnera Aladár és dr. Rosenberg Miksa közig. bizottsági tagok és dr. Angel István jegyzőből álló Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága által kiküldött bizottság az ügy tárgyalását Aradon, a városháza első emeletén levő tanácsstermében 1912. évi szeptember hó 30-ik napjának d. u. 3 órakor fogja megkezdeni, illetve megtartani.

Ezen tárgyalásra érdekelteket az 1881. évi XLI. t. c. 34. § a értelmében azon figyelemzettel hívom meg, hogy a kiküldött bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor és érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenik meg.

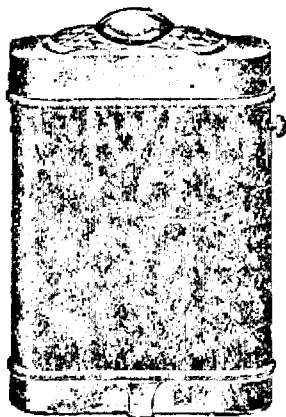
Arad 1912. évi szeptember hó 12-én.

Varjassy,
polgármester.

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
esillárok.

Dynamó-
gépek, vil-
lanymotorok
olcsón
kaphatók

Kalmár Józsefnél

Arad, Salacz-utca 2. sz. 168

Lapkihordó pár felvétetik

az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatalában.

Legolcsóbb és legjobb cipő be-
szerzési forrás Aradon, Boros
Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szives figyel-
mébe ajánlom saját készítményű
kész

férfi-, női- és gyermek-cipő

raktáramat, hol állandóan dus vá-
lasztékot tartok mindennemű leg-
dívatosabb és legtartósabb cipők-
ből legolcsóbb árakban. Megrende-
lések gyorsan és pontosan elké-
szíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri- és női cipész.

Madame Betta Ascher

német, francia, an-
gol és olasz ::

nyelvtanárnő,

lakik Erzsébet-
körut 9. sz. föld-
szint jobbra. ::

5860

**Alkalmi vétel
és eladások**

ékszertárgyakban

arany és ezüstműekben, Arad
legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Órák és ékszerész

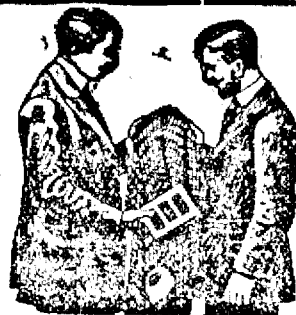
Weltzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstműek, gyémánt
és briliáns tárgyak a legmaga-
sabb árban megvételnek vagy
más tárgyakra átcsereitelnek.

Telefon 438.

Telefon 438.

Brünniszövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári árakon
kaphatók

ETZLER és DOSTAL cégnél

BRÜNN, Schwedeng 41. 4981

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők
egyesületének szállítója. Ha direktre a gyárból
veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt
takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek
mindenfélé aron. A legkisebb méretet is küldjük.

Dus minta válogaték megtekinté-
sére bérmentve küldeték.

I. rendű 7 láb hosszú,
száraz, hasított tölgy
szőlőkaró megtekinthető
és az acsev. valamint az
Arad-Hegyaljai Vasut
állomásaira megren-
delhető

Holländer I. és Fia

cég

Arad, Nagyvárad-ut 7/8.

lévő donga, tüzifa és
épületfa üzletében.

Ugyanott tüzifa waggon-
számra és boroshordó is
megrendelhető. 5087

Telefon szám 768.

Nagymennyiségű
maculatura
eladó.

Nemesfajú görög és sárga **DINNYE,**

továbbá kitűnő

FAJPARADICSOM

és Muscat és Chasselas fajú

CSEMEGE-SZŐLŐ

kapható: 5837

HÁMORY-GAZDASÁGNÁL

Arad, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Mesés szép lesz az a hölgy
aki a **HAJÓS-féle Ibolya Cremet**
használja. Az arcobort vakító fehérre vará-
zolja. Eltűntet mindenféle arctisztatlanságot
egy csapásra. 641

Ara egy tégelynek I kor., Ibolya bőlgypor I kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: **HAJÓS ÁRPÁD**

Láb- és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó
részeket „**PEPPO**”-val ecseteljük. A
mirigyeket kiszáritja, a válladékokat megszü-
nteti és tökéletesen szagtalanítja. ::

Egy üveg ára utasítással I korona. 5837

gyógyszertárban **ARAD, Andrassy-tér 22. sz.**

jainkig. Színes mozgófényképekben látjuk Osszria történetét, Mózes, József és Dávid király életét. A harmadik felvonás a jeruzsálemi élettel, a templom pusztulásával és a mai Jeruzsálemmel foglalkozik. A képekhez tradicionális zene szolgál kíséretül. Az előadás este 9 órakor kezdődik.

VIDÉK.

Egy jegyzőválasztás zavarai. Az aradme gyei Otlaka községből tudósítást kaptunk, amely szerint *Mladin* Miklós, az eleki járás főszolgabírája a szombaton megtartott jegyzőválasztáson szabálytalanságokat követett volna el. Erre vonatkozólag kérdést intéztünk a főszolgabíróhoz, aki a következőképen szállította le értékére a híreszteléseket:

— Szombaton tartották meg az Otlakán megüresedett jegyzői állásra a választást. A beérkezett pályázatok közül én hárommal kandidáltam, mind a három jegyző járásom területén működik. Mivel a járásom legjobb jegyzőit meg akartam jutalmazni, azért kandidáltam őket az otlakai jó jövedelmű jegyzői állásra. Azt természetesen nem tudhattam előre, hogy a három közül kire esik a választás és nekem nem is volt fontos, hogy a kandidáltak közül kit választanak meg. A kandidálásom ellen tényleg nagy zugolódás tört ki a képviselőtestület tagjai között és tüntettek is ellenem azzal, hogy kivonultak a közgyűlési teremből. Három bizottsági tag azonban bent maradt és szabályszerűen megejtette a választást, *Jung* Péter aradszentmártoni jegyzőt választván meg. Ebből is látnivaló, hogy a választás a szabályoknak megfelelőleg folyt le és így nyugodtan várom a választás ellen beadandó felbontást. Határozottan állíthatom, hogy felettes hatóságom mindenben meg fogja erősíteni intézkedésemet.

Orvosválasztás. A Borosjenőn rendszeresen telt községi orvosi állásra a napokban megtartott közgyűlésen volt a választás *Borsos Géza* főszolgabíró elnöke mellett. A pályázók közül egyhangulag *Felter Ignác* dr. torockói körorvost választották meg, aki állását október hó 1-én foglalja el.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Simon-Petrovits ügy tárgyalása. A szegedi királyi ítélőtábla november 7-ére tűzte ki a Simon-Petrovits ügy főtárgyalását. Tudvalevő, hogy Petrovits Mihály battonyai főszolgabíró 200 koronára büntette a szegedi ítélőtábla azért, mert Simon Ákos szegedi táblabíróval szemben, amikor az még battonyai vezető járásbíró volt, bántó kifejezéseket használt. A szegedi törvényszék Petrovitsot felmentette, a tábla azonban kétszáz koronára ítélte. Néhány hónappal ezelőtt a Kuria megsemmisítette az ítélőtábla ítéletét, és kimondotta, hogy a legközelebbi tárgyaláson a legszélesebb körű bizonyítást engedjék meg Petrovitsnak a vádbeli ténykörülmenyekre vonatkozólag. A kuria döntése után a szegedi tábla most november hetedikére tűzte ki a főtárgyalást és erről ma értesítette a feleket.

§ Surolnak a törvényszéken. (Panaszos levél.) Tisztelt Szerkesztő ur! Az aradi törvényszéken akadt dolgom, az az inkább akadt volna, mert nem tudtam elintézni. Délelőtt 10 órára idéztek meg és én kötelességszerűen meg is jelentem pontosan tíz órakor, de az idézést küldő bíró szobájában nem találtam senkit. Bekopogtam a szomszéd szobába, a harmadikba, a negyedikbe: sehol senki. Végre a hatodik hivatalos szoba ajtajában egy télikabátba burkolt, távozóban levő úrral találkoztam, aki meg se várva kérésemet, így szólt:

— Ma nem tárgyalunk. Surolás volt! —
A szoba padlójára mutatott, amely itt és az előzőleg látott hat szobában egyaránt vakító sárgára volt surolva és tisztességes viztócsáktól tarkállott, amelyekből fojtó lugos párák emelkedtek a szobák levegőjébe. Rövidesen megtudtam, hogy a törvényszéki palota összes helyiségeit ma

reggel felsuroták, de a padló az esős időben nem száradt fel, fűteni pedig nem lehetett, egyrészt azért, mert a kályhákat most javítják, másrészt azért, mert a fűtés október 15-én kezdődik hivatalosan. Miután pedig a bírák nem akarták az egészségüket hetekre tönkretenni a nedves, dohos szobákban, ma — egy-két terem, a főtárgyalási nagyterem stb. kivételével — törvénykezési szünet nap volt a aradi igazságügyi palotában. — Ugy gondolom, *Fabián* Lajos dr. törvényszéki elnök ur nem birt tudomással arról a nem pártikus intézkedésről, hogy olyan időben surolnak hivatalos szobákat, amikor már nem száradhat a padló. Épen azért fordulok a t. szerkesztőséghez, hogy ilyen uton a törvényszéki elnök ur, aki mindig a rendet és igazságot szereti, tudomást szerez és a jövőben elejét veszi a maihoz hasonló törvénykezési szünetnek. Tisztelettel *Egy jogkereső előfizető.*

Primadonna-gyilkos gazdálkodó.

— Utcán agyonlőtt színésznő. — Öngyilkos szerelmes. —

Távirati tudósítás.

Nagykanizsa, szeptember 16.

Ma reggel 9 órakor Nagykanizsán a színházhoz vezető keskeny Kölcsey-utcában *Joó István rácalmási gazdálkodó agyonlőtte Veres Esztert*, az itt működő pécsi színtársulat primadonnáját, azután önmagát lölte fölé. Mindketten azonnal meghaltak.

Veres Eszter huszonnégy esztendő, feltűnően szép leány volt. Apja *Benes* József nagyváradi színházi zenész konzervatóriumba járatta, majd első hegedűsnek bejuttatta a nagyváradi színház zenekarába. Mikor atyja meghalt, anyjának az volt egyetlen vágya, hogy leányából színésznő lehessen és ki is taníttatta. Ekkor a leány *Radó* Béla kisebrendű színtársulathoz került primadonnának. Az anyja állandóan vele volt. Mikor ez a kis színtársulat *Dunaszerdahelyre* érkezett, megismerkedett a leány *Joó Istvánnal*, aki negyvennégy esztendő családos ember, két gyermek apja volt. Teljesen züllött egzisztencia volt ez a férfi, folyton ivott, adosságokat csinált, körülbelül abból is élt és már a delirium előjelei mutatkoztak rajta. Ez az ember beleszeretett a leányba és szerelmével üldözte. Állandóan nyomában volt, amerre a színtársulat ment, mindenütt utána járt, rengeteg levéllel molesztálta a leányt és mindig azt hangoztatta, hogy elvállik a feleségetől, ha a leány hozzá megy feleségül. A leány minderről hallani sem akart, annál kevésbbé, mert völegénye volt, akit nagyon szeretett. Nagyon boldognak érezte magát, hogy végre olyan előkelő színtársulathoz került, mint a pécsi, ahová szubretténekesnőnek szerződötték azzal, hogy rövidesen primadonna lesz belőle, ha bevállik. A színtársulattal aztán most Nagykanizsára érkezett. Anyjával együtt jött, szerényen és visszavonultan élt. A színpadon kétszer lépett föl és mind a két alkalommal igen szép sikere volt.

Öt nappal ezelőtt ideérkezett utána *Joó István*, akitől a leány annyira félt, hogy még a lakását sem jelentette be a rendőrségnek, nehogy a nyomára akadhasson. *Joó* épen a rendőrséggel nyomoztatta ki a leány lakását, ott megjelent és ismét terhére volt tolokodó magaviseletével. Állandóan pénzért pumpolta a leányt és anyját és minden nap lerészegedett. Szombaton éjjel szintén megjelent annak a háznak udvarán, ahol *Veres Eszter* lakott és revolverrel a levegőbe lőtt. Már ekkor annyira volt a magatartása, hogy a leány és az anyja is drámától tartottak. Tegnap végre adtak neki husz koronát, hogy azzal elutazzék. *Joó* kijelentette, hogy el is utazik. Ma a leány már az anyja kísérete nélkül el mert menni reggel kilenc órakor a próbára. Egy másik színésznő kísérte a Kölcsey-utcán, amikor egyszerre földült ábrázattal eléjük ugrott *Joó István* és néhány szót szólt a leánynak, amit azonban a másik színésznő nem hallott.

— Hagyjon engem békében, — válaszolt a leány — sietnem kell a próbára.

Ekkor *Joó István* felöltötte zsebéből Browningot vett elő, a leány melléhez szorította és belőlte a szívét. A leány szó nélkül összerogyott és holtan maradt a földön. Mikor a másik leány segítségért kiabált, *Joó* halántékához emelte a fegyvert és föbelőtte magát. Azonnal meghalt.

Mindkettőnek holttestét kiszállították a halottasházba. A férfi zsebében levelet találtak, amelyben a férfi azt írja, hogy közös elhatározással lettek öngyilkossá, a mi azonban csak azt bizonyítja, hogy előre készült a merényletre.

Fegyelmi vizsgálat a lugosi polgármester ellen. (Vessendő városi pénz egy válságba jutott banknál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Lugos, szeptember 16.

A fizetéseképtelenné lett lugosi *Konkordia* takarékpénztár ügye egyre bonyolultabb lesz és egyre érdekesebb fázisokat vet felszínre. Tegnap a *Krassói Takarékpénztár* kezdeményezésére a hitellezők, értekezletet tartottak, melyen egy havi október 16-ig terjedő moratóriumot adtak a válságba került intézetnek. Remélik, hogy ezen idő alatt tisztázható lesz a helyzet. Ha ez sikerül, akkor a kis betevők, ezer koronáig egész összeggel nyernek kielégítést, a nagyobb betevők pedig negyven százalékot kapnának. Ezzel szemben azonban több betevő feljelentésekkel fenyegetőztek és a hitellezők között is akadt olyan, aki annak volt a híve, hogy kéressék meg az intézet igazgatósági tagjainak vagyonára a bünyügyi zárlat, hogy azok így szorítottassanak áldozatkészégre. Ez azonban maga után vonhatná a csődöt, amely egész biztosan csödbe kergetne még három lugosi céget. Egyébként elkedvetleníti a hitellezőket még az is, hogy a *Konkordia* egyik üzletfelének, illetve adósának ingatlanán igen tekintélyes összeggel az intézet egyik tisztviselője van első helyen betétként, míg a *Konkordia* követelése csak második helyen áll.

A *Konkordia* ügyével kapcsolatban más érdekes fejlemények is vannak. Lugos városának is van az intézetnél egy 24.000 koronás betéte és most Lugos városának is hozzá kell járulni a moratóriumhoz. Ebben az ügyben szombaton délután a város közgyűlést tartott, mely igen izgalmas lefolyású volt. A felvetett kérdésre *Floreszku Döme* dr. polgármester kijelentette, hogy ő a pénzt a *Konkordianál* a vista — felmondás nélkül helyeztette el. Elmondta még a polgármester, hogy ő július másodikán elrendelte, hogy a betétet vegyék ki a *Konkordiatól*. Ekkor azonban megjelent nála *Deutsch Mór* dr., az intézet ügyésze, a ki a betét kifizetésére halasztást kért. A polgármester halasztást nem adott, hanem azt mondta, hogy *Deutsch* menjen el a városi pénztárba és ha a pénz nem kell sürgősen, ha a pénztár másképp is tud segíteni magán, akkor várnak.

Deutsch többé nem jött vissza *Floreszkuhoz*, a pénzt nem vették ki és az, ha a csődöt elrendelik, majdnem teljesen elvesz, ha pedig meglesz az egyezés, akkor 40 százalékát elveszti Lugos városa. A dolog idáig fejlődően, rákerült a sor arra is, hogy *Issekutz Aurél* alispán, amiért értesült arról, hogy milyen kedélyes módon ragadt a város pénze a *Konkordianál*, nyomában vizsgálatot indított, amely vizsgálatnak a jegyzőkönyveit sorra fel is olvasták a városi közgyűlésen. Az egyik jegyzőkönyv szerint *Harambasi* János városi főszámvévo azt mondta, hogy *Floreszku* polgármester így szólt hozzá: Ha tudtok magatokon másképp segíteni, nem bánom, ha még ott marad a pénz. *Huszarek* János városi pénztáros vallomása azonban már súlyosabb. Ő jegyzőkönyvbe mondta, hogy a polgármester igenis, harminc napi halasztást adott a *Konkordianak* a betét kifizetésére. Már most az volt a kérdés, hogy a harminc nap augusztus másodikán lejárván, miért nem vétette ki ekkor a pénzt a polgármester. Végre is *Floreszku* polgármester bejelentette, hogy fegyelmi eljárást kér maga ellen. Ha csödbe kerül a *Konkordia* és a város pénze elvesz, akkor a fegyelmi eljárás komoly eredményű lehet.

HIREK.

— Arad új honvédezedet kap. Az augusztus hónapban megtartott rendkívüli közgyűlésen *Műlek* Lajos dr. napirend előtti interpelláció alakjában szóvá tette azokat a kósza híreket, melyek szerint a honvédelmi minisztériumban már döntöttek az újonnan felállítandó honvédezedek székhelyét illetően és Aradot mellőzték. *Varjassy* Lajos polgármester nyomban választ adott és *Tisza* István grófnak hozzá intézet levelét mutatta be, melyben a város nagyevű képviselője azt írta, hogy ígéretet kapott illetékes helyen arra nézve, hogy a honvédezedek elhelyezésénél Arad jogos igényeit feltétlenül tekintetbe veszik. A polgármester a rendkívüli közgyűlés után ismét írt *Tisza* István grófnak és tudomására adta a gyűlésen történteket. Ma ismét válasz érkezett *Tisza* gróftól. Arról értesíti a polgármestert, újlagos érdeklődés folyamán arról győződött meg, hogy *Aradra* nézve kedvezően döntenek az ezredszékhelyek kijelölésénél és a város közönségének aggodalomra nincs oka, mert a honvédelmi minisztériumban a legnagyobb jóakarattal tanúsítanak a várossal szemben. *Tisza* István gróf eme értesítése után most már tárgytalanná válik minden vak láрма, mely abban a színben akarja feltüntetni az alarmit, hogy elsőrendű értesülés alapján rázza a vészharangot és nyugtalanítja a kedélyeket, azt harsogtatva, hogy Aradot mellőzték, Aradot kinullázták az ezred elhelyezésénél.

— *Tisza* István gróf a királynál. *Tisza* István gróf a képviselőház elnöke csütörtökön audiencián volt a királynál. Egy újságírónak alkalma volt *Tisza* gróffal beszélni és megkérdezte tőle, az audiencia lefolyását. Tényleg voltam a felségnél — mondotta *Tisza* — nincs miért titkolnom, de nincs is mit mondanom az audienciáról a nyilvánosság számára.

— **Önkéntes iskola Aradon.** Az aradi szülőknek örvendetes tudósítás érkezett, a napokban a hadtestparancsnokságtól a 33. gyalogezred parancsnokságához. A temesvári hadtestparancsnok arról értesítette a háziezredet, hogy októberben Aradon önkéntes-iskolát állítanak föl. Tavaly tudvalevően elvitték Aradról az önkéteseket, akiket a kiképzés ideje alatt Fehértemplomban tartottak. A város hatósága mindent megtett, hogy az idén Aradon maradjon az önkéntes-iskola. Az akciót siker koronázta. A hadtestparancsnokság most arról értesítette az ezredet, hogy az idén nem kell elmenni Aradról az ide bevonult önkéteseknek, akiknek a száma mindössze tizennégy.

— Béke Olasz- és Törökország között. *Párisból* jelentik: A béketárgyalásokról nagyon jó hírek érkeztek ide. Habár a békeszerződés végleges formulázása még el is tart egy darabig, kétségtelen, hogy az ellenségeskedéseket már teljesen beszüntették és a béke biztosítva van. A szultán a szerződésben nem fog a szuverénitásra lemondani és Olaszország megelégszik azzal, hogy Törökország csapatait Afrikából visszavonja. A szultán tovább is a mohamedánok egyházi feje marad. Olaszország a két afrikai tartományt nem fogja bekebelezni és kárpótlásul a török államadóság egy részét magára vállalja. Az okkupált aegiptengeri szigeteket Törökország visszakapja.

— Készenlétbe helyezett gyalogezred. *Temesvárról* jelentik: Tegnap készenlétbe helyezték a temesvári 29-ik gyalogezred jelentékeny részét. A legénységet éles töltevényekkel látták el és már ki is válogatták a tisztikar és a legénység ama részét, melynek a minden percben várható távirati parancs beérkezése esetén indulnia kell Budapestre.

— **Boroevics hadtestparancsnok, mint káplár.** *Boroevics* Szvetozár kassai hadtestparancsnok neve munkácsi afférjával kapcsolatban mostanában gyakorta szerepelt a nyilvánosság előtt. Azt azonban kevesen tudják, hogy a jelenlegi kassai hadtestparancsnok valamikor — mint káplár szolgált a pécsi 52. gyalogezredben. Az igaz, hogy jó régen, még a múlt század hetvenes éveiben. *Boroevics*, az egyszerű szerb fiú az ogulini járás egyik kis községében született. A tizenhat évét még alig hogy betöltötte, amikor magára öltötte az egyenruhát. Truppenlevének sorozták be és 1874-ben már káplár lett, majd a régi szisztémájú hadapródiskola elvégzése után őrmester és tiszthelyettes, 1878-ban a pécsi háziezredben résztvett a boszniai okkupációban s attól kezdve hamarosan emelkedett.

— „Örülök alispán, örülök!” *Csanád*-vármegye mai közigazgatási bizottsági ülésén érdekes epizódokat mondott el *Hervay* főispánhelyettes a trónörökösökről és a főhercegekről:

A bemutatások során történt, mikor *Hervay* főispán-helyettes bemutatkozott a trónörökösnek, az azt a szokásos kérdést intézte hozzá, hogy — milyenek a közigazgatási állapotok és milyen volt a termés?

— *Rosszak!* — adta meg a rövid feleletet a főispán-helyettes.

Ezután *Glattfelder* püspökhöz lépett a trónörökös és tőle ugyanazt kérdezte: — milyen a termés.

— *Jó!* — felelte a püspök.

Erre azután a trónörökös csodálkozva nézett *Hervay* alispánra, mintegy kérdezni látszott, hogy most melyiknek higgyek az urak közül? *Glattfelder* püspök hamar észrevette, hogy ellentétes feleletet adott és sietett kijavítani a feleletét egy magyarázattal, mely szerint a buzatermés elég jó volt, csak az őszi termés, — az rossz volt. A főhercegeknek is bemutatják az alispánt, akik közül *Károly* Albert és *Lipót* Szalvátor — miután nem tudnak magyarul — néma meghajlással vették tudomásul a bemutatkozást. *Frigyes* főherceg azonban tud magyarul és különben is kedélyes ember, ő már nem vette némán tudomásul, hogy ki és mi az a *Hervay* alispán, hanem válaszolt is, mondván: *örülök alispán, örülök!*

— *Mi ez?* A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a következő találmányra szabadalmat adtak: Aktiengesellschaft Brown Boveri & Cie cég Badenben. — Berendezés a fáziseltolódás önműködő kompenzálására kaszkádkapcsolású kollektormotorokkal bíró indukciós motoroknál, mely kollektormotorok mellékzárlatu gerjesztéssel bírnak. VII/g. oszt. 1910. okt. 12-én. Elsőbbsége 1909. nov. 1-je. (Képv.: Schön.)

— **Betörő bíró.** Megirtuk a napokban, hogy Székelyen a Temesvályi Takarékpénztárnál betörés történt. A csendőrség lázasan kutatta a betörés tettesét és a nyomozásban most szenzációs fordulat történt. A csendőrök ugyanis letartóztatták *Nemes* Marton székelyi bírót, ki ellen súlyos gyanuok merültek fel arra nézve, hogy a betörést ő követte el, miután egyedül ő tudhatta csak az egész faluban, hogy az ellopott kilencezer korona a takarékpénztárnál van kifizetésre előkészítve. *Nemes* rovott multu egyén és ennek dacára is két év előtt bíróvá választották. A lakásán tartott házkutatás alkalmával több oly tárgyat találtak nála, melyekhez csak lopás útján juthatott.

— **Kicsit elaludtak...** A vicinális vasutak humoros eseteinek klasszikus koronája ez a telegram. A szombaton reggel 5 óra 30 perckor Komlóról Dombóvár felé induló vicinális csekély másfél órai késéssel indulhatott el Komlóra, aminek az volt az oka, hogy *Komló* Alomás egész személyzete elaludt, mert nem akadt Dombóvárra igyekvő utas, aki őket felkeltette volna. A kedélyes állomási személyzet ellen a forgalmi főnökség vizsgálatot indított.

— **Eljegyzés.** *Gaádi Kayser* Albert földbirtokos eljegyezte *Szűry* Kálmánét szül. *Haász* Máriát, *Szűry* Kálmán kir. tanácsos, közalapítványi kerületi totiszt özvegyét Aradon.

— **A betétkönyv tolvajai.** *Budapestről* jelentik: Még augusztusban történt, hogy *Hanecker* István gödöllői járási irnoknak negyvenöt-ezer koronáról szóló betétkönyvét elloptak. Megtette a rendőrségen a feljelentést. Detektívek hozzákézdtek a nyomozáshoz. *Csudnai* Gyula lakatossegédet fogták gyanuba, aki *Hanecker* házi-asszonyának a fia. A tolvaj tényleg *Csudnai* volt, aki a büntetéstől való félelmében öngyilkosságot követett el. Kiderítették, azt is a detektívek, hogy a lopott betétkönyvvel a pénzt *Feldmann* József, a dohány-utcai *Jardin-kávész* tulajdonosa és *Kohn* Henrik bukott kereskedő vette ki a bankból. *Feldmann* zálogba kapta a könyvet *Csudnai* től. A detektívek házkutatást rendeztek *Kohn* és *Feldmann* lakásán. Hat darab betétkönyvet találtak náruk 35.037 korona értékben. Mindkettőt letartóztatták.

— **Halálozás.** *Raschnel* Antal krassovári róm. kat. esperes plébános 62 éves korában meghalt. Az elhunyt ferfiú évekkal ezelőtt az aradmegyei Ujpanáton is működött.

— **Incidens az aradi közkórházban.** Irunk arról az incidensről, amely a minap történt az aradi közkórházban. *Bloch* Manó dr. a sebészeti osztály orvososa *Varga* Sándor villamosszerelőt, aki törött lábbal fekszik a kórházban, állítólag inzultálta, mert az gorombáskodott az ápolónővel. *Varga* ma levelet intézett hozzánk, kijelentve, hogy *Bloch* dr. őt tetteleg nem inzultálta. *Zimmermann* dr. igazgató-főorvos különben dicséretes gyorsasággal folytatta le az előnyomozatot, amelyből kiderült, hogy az orvos csak a fülét húzta meg, a betegnek, de ezt is inkább kedélyeskedve tette, mint feddő szándékkal. Az igazgató a vallomási jegyzőkönyveket betérjesztette *Dálnoki Nagy* Lajos alispánhoz s ő dönt arról, hogy szükséges-e a további vizsgálat. *Zimmermann* dr. szerint *Bloch* dr. olyan gyöngéden bánt a betegekkel, hogy nem is hihető el róla az, mintha képes lenne valamely beteg tetteleges bánálmázására.

— **Házasság.** *Munkácsy* Andor áll. tanító Algyógy, e hó 15-én déli fel 12 órakor vezette oltarhoz a csáki róm. kat. templomban *Grádi* Péter a „Csákova és Vidéke” szerkesztő és lap tulajdonos leányát, *Magdát*.

— **Elítelt gyilkos.** *Budapestről* jelentik: A nyár elején egy éjszaka az Eötvös u. 29. számú házban *Vincze* Dezső 23 éves napszámos kifosztott egy lakást, s a cseledieányt, aki a zajra fölébredt, megölte. *Vincze* bűnpörét ma tárgyalta a budapesi esküdttörvényszék. Az esküdtek büntetésnek mondták ki *Vincze* Dezsőt a szándékos emberölés büntetével parosult rabias büntetésében és ezért a bíróság tizenöt évi fegyházra ítélte, amelyből két hónapot kitöltöttnek vett. Az ítélet ellen a védő és a vadló semmisségi panasszal élt.

— **Sikeres alibi bizonyítás.** Megirtuk, hogy az aradi rendőrség két detektíve Bécsbe utazott, hogy az ottani rendőrség által orizetbe vett *Leib* és *Grünstein* nevű aradi alkalmazottakat kihallgassák a *Weisz* Dávid aradi kereskedő karára elkövetett lopás miatt. A detektívek több napi munkája eredménytelen volt, mert az említettek teljes ártatlansága kiderült és be tudták bizonyítani, hogy mikor a nyolc ezer korona elűnt, ők nem is voltak Aradon.

— **Öngyilkosság.** Ma este tíz óra után revolverrel magára lőtt *Eberlein* Ferenc kalapos segéd, atyjának a *Radnai*-ut 19. számú háza udvarán. A golyó csak koponyatörést okozott. A fiatal ember, aki jobb módú aradi iparos család sarja, azért akart meghalni, mert szülei szigorúan bántak vele az utóbbi időben könnyelmű következményei miatt.

— **Lövöldöző násznagy.** Egyik gazda tartotta tegnap esküvőjét az aradmegyei *Decse* községben. *Faur* János, az egyik násznagy, az új pár tiszteletére revolveréből össze-vissza lövöldözni kezdett. Az egyik lövés *Cserék* Jánost találta, aki azonnal holtan esett össze. A vizsgálatot megindították.

Meglopott aradi százados. Benedicti Imre aradi honvédszázados feljelentést tett a rendőrségnek ismeretlen tettes ellen, aki 408 korona értékű ezüstműt lopott a Szántay palotában levő lakásából. A százados és családja még augusztus hónap végén Aradról elutaztak és szeptember ötödikén tértek vissza és fedezték fel, hogy tolvaj járt a lakásban, aki a viszonyokkal igen ismerős lehetett, mert az ékszer-szekrény kulcsát az éjjeli szekrényből kivette és azzal nyitotta ki az ezüstműveket tartalmazó trümmöt és ami a keze ügyébe esett, elvitt. Szerencsére valószínűleg nem gyakorlott betörő lehetett, mert ugyanazon a helyen volt elzárva több ezer korona értékű ezüst evőeszköz és más ékszerek is, amelyeket azonban érintetlenül hagyott. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Az állandóan fokozódó drágaságot** ellensúlyoznunk kell, lehetőleg célszerűbb gazdálkodással. Háztartásunk nagyobb gondjai arra tanítanak, hogy ne a minőség rovására takarékoskodjunk. Takarékoskodni csak jó szappannal lehet: ilyen a Sunlight-szappan, amely kiadósága, könnyű használata és feltétlen tisztasága révén utolérhetetlen. 6601

— **A hegyaljai motoros menetrendje.** Ma hagyták el a sajtót az arad hegyaljai motoros menetrend lapjai, amelyekből kitűnik, hogy a vasut igazgatósága nagy gondot fordít a hálózata mentén levő községek gazdasági viszonyait és úgy állította össze a menetrendet, hogy a községek lakói kényelmesen elvégezhesék teendőiket. A nagy érzékkel összeállított menetrend október elsejétől érvényes és érvénye addig tart, amíg a villamos közlekedés meg nem indul a vonalakon.

— **Lopás.** Vajda Antal dinnyeoáros ma feljelentést tett ismeretlen tettes ellen a rendőrségnek, akit azzal vádol, hogy tegnap este, míg ő Tökölitérien lévő elárusító bódéjában aludt, mellénye belső zsebéből 536 korona készpénzt ellopta. Vajda azt állítja, hogy a tolvaj kloroformos kendővel elkábította őt és így magyarázható csak, hogy nem vette észre, míg az kigombolta kabátját és mellényét. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Ötvös munkák ezüsből, platina foglalatú brüllhans, gyémántékszerek, világhírű gyártmányú órák** Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 16-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: **Született:** Pásztai Árpád szobafestőnek Margit nevű leánya. Schwarcz József fogorvosi tisztviselőnek Mihály nevű fia. Nagy Mihály szabónak Terézia nevű leánya. Horváth Antal csász. és kir. főhadnagyok Tihor nevű fia. Viczián András szolgának Margit nevű leánya. **Meghalt:** Reck Mártonné 24 éves rendőr neje. Steiner Jakab 98 éves kereskedő. Koós Róza 75 éves magánzónő. **Házasságot kötött:** Magyar Imre fénvész Turóz Zsófiával. Kozsinek Elemér asztalos Földesi Eszterrel. Boné József szobrász Bernecz Karolinnal. Nedečko Miklós napszámos Muntean Emiliával. Sinko Bálint soffőr Gábor Ilonával.

— **Tankönyvek, valamint az előírt író- és rajzszerek legjutányosabban szerezhetők be** Pichler Sándor könyv- papír és írószerek üzletében Arad, Szabadság-tér 1.

— **Zsidó ünnepi imakönyvek** Pichler Sándor könyvkereskedésében nagy választékban kaphatók.

— **Szabó-féle pármái ibolya** szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az archort üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipereszappangyáros Miskolcon. 4041

— **Ingusz I. és Fia cég** figyelmezteti igen tisztelt vevőit, hogy csak a 25 év óta Weitzer-utcában levő üzletében vásároljanak, *máshol nincs üzlete cégnek.* 5151

— **Használt tankönyveket** legelőnyösebben vásárol *Ingusznál csak a Weitzer-utcában.* 5151

— **Használt iskolakönyvek** tiszta, kifogástalan állapotban, félárban kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében. *A cég a tankönyvek használhatóságáért szavatol.*

— **Az iskolaidényre táskák, könyvszíjak, rajztáblák, vonalzők, körzők, festékek, tollszártartók** és mindenféle egyéb *iskolai tanszerek legnagyobb választékban és igen olcsón kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében.*

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért, 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izsó kölcsönzőintézetében, Aradon.

— **Uj iskolakönyvek** Kerpelnél.
— **Francia és angol könyvek** Kerpelnél.
— **Esperanto könyvek** Kerpelnél.
— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok** Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(A szórakozott játékos.) Történet a szórakozottságról, amely azonban kivételesen nem a tanár ural esett meg, hanem a tarokkozni szerető ügyvéd ural. A fiatal fiskális minden szabad idejét a tarokkpartnerek között tölti a az ügyvédet baráti körben röviden dr. Pássznak hívják. Tudniillik játékközben rendkívül sokat használja ezt a szót: *pássz*. Ha valaki játékközben kérdést intéz hozzá, azonnal szinte gépiesen ezt feleli:

— Pássz!

Az ügyvéd urnak a napokban főtárgyalása volt. A vádlott, akit ő védett, rosszul állott, mert a tanúk kellemetlen vallomásokot tettek. Egy tanút különösen kivallatott a törvényszék és ez az indiszkrét férfiú sulvos igazságokat mondott a vádlotról. Amikor már a bírák és az ügyész is minden lehető kérdéssel kizsákdézték az igazságot a tanuból, az elnök a védőügyvédhez fordult:

— Az ügyvéd urnak van-e valami kérdése?

Amire a védő mélabusan pislantott és lemondóan intett a kezével, mondván:

— Pássz.

(A festőművész és az olajkereskedő.) Egy gazdag olajkereskedő felesége elhatározta, hogy megfesteti magát valamelyik kitérő arcképfestő-művésszel. Magához is hívatta a művészt.

— Mennyibe kerülne, ha ön megfestené az arcképemet? — kérdezte a nagyságos asszony.

— Olajban parancsolja asszonyom, vagy pedig kréta-rajznak?

— Olajban szeretném.

— Akkor 600 koronába kerül.

A hölgy erősen szitta a fogát.

— Az drága. Azt hiszem sokkal olcsóbban meg tudja csinálni, ha az olajat — én szállítom hozzá.

(Hejh, az a német szó.) Csirkéit, libáit mind jó áron adta el a nagytiszteletű Kelemenné asszony néni s most vinne ajándékot a férjének, a nagytiszteletű urnak, akinek, amint panasolta, már nagyon megváltott a nadrágtartója. A Szabadság-téren egy kereskedés emberleső legénye erősen betessékeli a tiszteletesnét — német nyelven. Ez megnézegeti a kirakatot, de nem látja meg azt, amire szüksége volna. Odahajlik a vele levő kis unokájához és így panaszkodik:

— Istenem, az a német szó! Már most hogyan mondjam meg én ennek a német legénynek, hogy nagyapádnak *hozentráger*t szeretnék venni.

(A bukás természetrajzából.) Ez a párbeszéd egyik törvényszéki tárgyaláson folyt le, ahol egy kereskedőt hamis bukással vádoltak meg.

Elnök (a vagyonbukott Spitzkopf Naftalinhoz): Önt csak abban az esetben lehetne fölmenteni, ha bukását szerencsétlenséggel, betegséggel, a családjában előforduló halállal, vagy egyéb sorscsapásokkal igazolhatná.

Vádlott: Fájdalom, nem ért engemet semmiféle szerencsétlenség.

TANÜGY.

(—) **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Deák Sándor ujszentannai állami polgári fiúiskolai segédtanárt kinevezte rendes tanárrá a X. fizetési osztályba.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Berlin. Az drága.

J—i. Ilyen kérdésekben nem merünk tanácsot adni. Leghelyesebb, ha hosszas latolgatás után ön maga dönt e felett.

Pankota (Sorsjegy.) Sziveskedjék a számokat újból beküldeni, mert valamelyik postán nedves helyre került a levelezőlap és több szám elmosódott.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Naptárhirdetők szives figyelmébe! Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is, nagyszabású, díszesen illusztrált naptárt ad ki. Minthogy a naptár már nyomás alatt van, arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak jó elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Naptár. Felkérjük *vidéki* levelezőinket, hogy a községükben található mindennemű állami intézmény hivatalnokainak névsorát, ugyancsak *helyben az ujabban* alakult pénzintézetek, iparvállalatok, szövetkezetek, egyesületek, testületek stb. vezetőségét, hogy a tisztikari névsort a naptár részére, sziveskedjenek a kiadóhivatalnak beküldeni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A vidéki kereskedelem és a vándoripari reform.** A vándoripar rendezéséről szóló törvényjavaslat ügyében népes értekezletet tartott vasárnap délelőtt az Aradi Kereskedők Köre. Az értekezletet, amelyen az iparosok közül is többen vettek részt, *Kniffel* Lajos, a kör alelnöke vezette.

A tárgy előadója Faragó Rezső volt, aki elismerte a törvényjavaslatnak üdvös intézkedését, hogy az ausztriai és külföldi cégeket teljesen kirekeszti az ily megrendelésgyűjtésből. Az is lényegében helyes, hogy a megrendelés gyűjtés szabaddá lett, mert a mai állapotnak ép az a visszaszóló oldala, hogy a budapesti cégek találnak módot és alkalmat arra, hogy pl. Aradon zavartalanul gyűjtésnek megrendelést ruhára, kelengyére, férfidivatcikkre, addig az aradi kereskedők és iparosok a maguk vidékén való utaztatást teljesen elhagyták, pedig ez előtt ez igen szép eredményt hozott. Mindamelllett — folytatta az előadó — a vidéki kereskedelemnek és iparnak a fővárossal szemben most is szüksége van arra a védelemre, amelyet a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény alkotói szükségesnek tartottak, csak nem jól csinálták meg. Enélkül erős ipari és kereskedői központok Magyarországon sohase lesznek. Erre a védelemre alkalmasnak látszik, ha a törvényjavaslat 17. §-át, amely tízezer lakosnál többet számláló községek részére megengedi, hogy a kereskedelmi és iparkamarák véleményének meghallgatása mellett és a kereskedelmi miniszter jóváhagyásától függően, szabályrendeletet alkossanak és abban a hálalást és a szorosan vándoripart megtiltsák, — ily intézkedéssel toldanak meg:

Ötven ezer lakosnál többet számláló városokban a magánfeleknél való megrendelés gyűjtés oly áru- és iparcikkre nézve, amelyekben az illető városban az ipar kellően kifejtett, illetve a kereskedői verseny a közönség érdekeit biztosítja, szabályrendelettel eltiltható. E szabályrendelet az illetékes kereskedelmi és iparkamara véleményének meghallgatása mellett alkotható és ez a kereskedelmi miniszter által jóváhagyható.

Ezen, vagy ily értelmű döntés mellett a törvényjavaslat helyes intenciói érvényesülhetnének, az ötvenezer lakosnál kisebb helyeken úgy a fővárosi, mint a vidéki kereskedők szabadon utazhatnának, a nagyobb városok fejlődését pedig biztosítaná az, hogy a maguk fogyasztását a főbb ipari és kereskedői cikkekben a maguk részére biztosíthatnák.

Schäffer Henrik, *Hegyi* Albert, *Heim* János, *Licker* Ferenc és mások felszólalása után az értekezlet egyhangulag kimondta, hogy az előadó javaslatát elfogadja és az aradi kereskedelmi és iparkamarának ily értelemben ad véleményét.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

5111

Elismert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

uri szabó
és a kir. udvari és kamarai szállító

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 16.

Készáru.

Kínálat, vételkésv kielégítő. 30 ezer mm. 6 fillérrrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.22-11.23	11.17-11.18
Buza 1913. áprilisi	11.75-11.76	11.71-11.72
Rozs 1912. októberi	9.72-9.73	9.63-9.64
Tengeri 1912. szept.	9.34-9.35	9.34-9.35
Tengeri 1913. májusi	7.69-7.70	7.66-7.67
Zab 1912. októberi	10.18-10.19	10.16-10.17

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Szeptember 16.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	107.70
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	86.70
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	76.25
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	87.—
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	87.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	213.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	152.—
Oszták járadék papírban	86.85
Oszták járadék ezüstben	90.—
Oszták járadék aranyban	112.20
Oszták koronajárdék 4 ⁰ / ₀	86.85
1880. évi osztrák államsorsjegy	158.—
Oszták-magyar bankrészvény	21.35
Magyar hitelbank-részvény	244.25
Oszták hitelintézeti részvény	643.50
Oszt.-magy.-államvasuti részvény	709.—
20 frankos arany (Napoleondor)	19.08
Német birodalmi márka	117.87 ¹ / ₂
Londoni vista	241.50
Páris vista	95.32 ¹ / ₂
10 márkás arany	28.57

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. szeptember 17-én

Délután 6 órától este 9 óráig. Rendes helyárak.

1. Füst szagot érzek. Humoros. — 2. Saumurni lovas iskola. Látványos. — 3. Ördögös egyensúly. Humoros. — 4. A két nővér. Dráma. — 5. Pali fokhagymát evett. Humoros. — 6. Palermó. Látványos. — 7. Dreyfusz-ügy. Szenzációs dráma.

Este 9 órakor, mérsékelten felemelt helyárak.

A zsidók története. Irta: Király Pál. Az őskorszak, Babiloni ásatások, Egyiptom, Asszír, Kaldea és Palesztina története. — A bibliai hitregék kritikája. A királyok kora. A Jeruzsálemi templom ereklje. A véres korszak. Proféták kora. Jeruzsálem pusztulása. Babilon bukása. A II. Jeruzsálem templom építése. A talmud kora. A keresztes hadjáratok. Az új korszak és a jövő.

Helyárak: I. hely 2 kor., II. hely 1 kor., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma kedden, 1912. szeptember 17-én:

1. A kocavadász. Kacagató. 2. Fekete kancellár. Dráma 3 felvonásban. A legújabb Nordisk kép. Előadják a dán kir. színház tagjai. A főszerepet W. Psylander játssza.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódatosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Müsort ingyen kapni a jegyszédoknál. — Saját zenekar. — Ruhatar. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Óvás.

Vas Sándor nevű egyén körösbányai gyáramban, mint felügyelő volt alkalmazva, kit azonban felmondás nélkül voltam kénytelen elbocsájtani, amiért nevezett nyilvánvalólag boszúból, felőlem és cégem felől rágalmozó híreket terjeszt.

Midőn egyrészt figyelmeztetek mindenkit, hogy a nevezett forrásból származó hírek hitelt nem érdemelnek s azok terjesztése miatt a fenytő feljelentést megtettem, másrészt felkérek mindenkit, aki ilyen hírek birtokába jutott, hogy azt a forrás megnevezésével velem közölni sziveskedjék, hogy ezáltal módomban legyen a bíróság előtt magamnak elégtéteit szerezni.

Arad, 1912. szeptember 16.

5919

Braun N. Antal.

Alólírottak úgy a maguk, mint számos rokonság nevében tudatják, hogy a hön szeretett férj, apa, após nagyapa és testvér

Ferencz Salamon

életének 74. éves körében, boldog házasságának 51-ik évében hosszú szenvedés után jobblétre szenderült.

Temetése 15-én délután 1 órakor lesz az izr. vallás szertartása szerint.

Emléke mindig közöttünk fog élni!

Algyógy, 1912. szeptember 13.

Özv. Ferencz Salamonné, neje. Weinberger Józsefné, szül. Ferencz Papi, testvére. Ferencz Samuel, Ferencz Bernát, Ferencz Dávid, Ferencz Jozefa férjezett Balkányi, gyermekei. Ferencz Samuelné szül. Ferencz Johanna. Ferencz Bernátné szül. Werner Lina, Ferencz Dávidné szül. Roth Lenke, menyel. Balkányi László veje. Ferencz Helénke, Balkányi Ella, Béia és Miklós, unokái. 5909

Minden külön értesítés helyett!

Ha divatos és jó ruhát,

cipőt, kalapot akar olcsón venni

forduljon bizalommal

Korányi Jenő

Szabadság-téri üzletéhez.

Iskolakönyveket

a legújabb kiadásokat, úgy helyben mind vidékre gyorsan szállítja,

hitelképeseknek részletfizetésre is

a 25 év óta fennálló

Ingusz I. és Fia könyvkereskedés

Weizer János-utca, a polgári fiu-iskola mellett.

Telefon 517.

Telefon 517.

CIPŐKET

legolcsóbban csak is

Iványi Menyhért

cégnél a Forray-utcában kaphat

Uredeti angol férfi
barna vagy fekete

K. 13.—

GYUKITS-kalap

:: nálam csak ::

K. 10.—

Cipőkülföldességek
Amerikai, Angol és
Francia faconban. ::

Kutányi J., Arad.
Vörösmarty-utca 1. sz. Telefon 335

Amerikai és angol
Vadász czipő
különlegességek
már megérkeztek!!
Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Hegységárban. 190

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NAL

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Ezen rovatban minden szó egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh.-ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elől — avagy levélbélyegekben. Tudakozódásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításai szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerinti számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők. Az apró hirdetések előve fizetendők. A hirdetést a kiadóhivatal kivánsára díjlanul megszerkeszt. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.**

HÁZASSÁG.

Hölgyeim.

Aradhoz közeli városban, 26 éves önálló iparos házasság céljából megismerkedni óhajtaná szép, fess, molett 20—22 éves leánnyal, vagy özvegyvel, hozomány mellékes. Ajánlatokat, titoktartás mellett, a kiadóhivatal „Csak párosan szép az élet” jelige alatt továbbít. 5874

Női írók,

húttók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

LAKÁST KERESNEK.

Gyermektelen

hivatalnok család 2 szobás utcai lakást mellékkeliségekkel keres a belvárosban, november hó 1 ére, Szíves ajánlatokat ár megjelöléssel „Pontos tiszta lakó” jeligére kiadóhivatalba kér.

KIADÓ LAKÁS.

November 1-től

a Perényi-utcában új házban 4 esetleg 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet Gróf Königsegg Fidelelnél, Perényi-u. 6. 5655

Két nagy félemeleti

világos terem irodának vagy műhelynek igen alkalmas, kiadó novembertől, Színház épületben Hoffmann-cégnél. 5820

Eötvös-utca 17. sz.

I. emeleti 4 szobás lakás kiadó, irodának is alkalmas. 5843

Nagy Sándor-utca 7. számú új házban 2—3 szobás utcai lakások november-re kiadók. 5901

Két csinosan butorozott

s egymásba nyíló utcai szoba egy vagy két uri embernek kiadó. Szent Péter-tér 9. 5842

Gyönyörű 3 szobás

lakás havi 82 kor. azonnal kiadó. Szél-utca 1/b. 5869

A város közepén

elegánsan berendezett utcai butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban.

Egy modern 5 szobás

magánház, közel a Szabadság-térhez, kiadó. Bővebb értesítést Abbázia kávéházban. 5198

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-5251

OKTATÁS.

Német társalgási

(conversatio) órákat fiatal urilányok részére ad intelligens perfect, német uriaszony. Cim a kiadóban. 5885

ÜZLETEK.

Azonnal eladó

Bettelheim K. utóda első aradi fehérmű tisztító intézet. Cim a kiadóhivatalban. 5831

Egy forgalmas

helyen levő vegyes kereskedés lakással október 1-re kiadó. Bővebbet Csernovits Péter-u 27., az üzletben. 5661

INGATLAN.

Szekeres-utca 2. számú

ház, mely áll egy kétszobás és három egyszobás lakásból elköltözés miatt sürgősen eladó. 5907

Néhai özv. Bareza Ábelné

örökösait illető Demeter-utca 96. számú lakóház (nagy telekkel) valamint a „Határos” és a „Rozér” dűlőben fekvő 7 cat. hold szántóföld eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 5918

Modern magánház

egy, esetleg két 3—4 szobás lakással és mellékkeliségekkel, valamint kényelmes borpincével megvételre kerestetik. Részletes ajánlatok „D. T.” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 5867

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szűlők figyelmébe

ajánljuk a saját műhelyben, legjobb minőségű bőrből készült férfi, női és gyermekcipőket, melyek jutányos árért kaphatók az Aradi Cipek Termelő szövetkezeténél Szabadság-tér 14. szám. 6591

Eladó

egy teljesen új „Rösler” pianinó. Cim a kiadóhivatalban. 5908

Egy rövid

jó állapotban lévő zongora és egy csaknem új garnitúra olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5905

Teljesen új hálószoba

butor eladó. Bővebbet Gyár-utca 1/b. fűszerüzlet. 5904

Glafey Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon, Éles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr Gusztáv cégeknél. Battonya: Geller Samu, Pécska: Lusztig Ernő 5014

Zöldő ünnepi

imakönyvek, valamint az összes szertartási cikkek Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Eladók:

írógép, villany szelelő-motor, mászó- és homokhordó-kocsi, zsirtartányok, vasüst, vas kemencék, sparherd, mérlegek, csiszoló és kártoló gépek, fa- és vasbutorok, sodronybetét és matracok, pénzszekrények, gyermekkocsik, gyermekágyak Garai vasbutor üzletben, Karolina-utca sarkán Ugyanottan tanoncok felvételnek fizetéssel 5809

Likőrcarmák

mindenféle legfinomabb kávéházi likőrök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

Tankönyvek,

a tantestületek által előírt író- és rajzszerek legelőnyösebben szerezhetők be „Minerva” könyvkereskedésben Arad, Dobó-utca 1. (a Ferenc-téri polgári fiúiskola mellett.) 5311

Abbázia kávéház

teljes butorberendezése, asztalok, székek, eladók. 5919

Hegyaljai motoros

részvények 14 drb. igen előnyös áron eladók Első Gyulai Házi Kenyérütödében. 5892

Iskolakönyvek,

papír és írószerek legelőnyösebben szerezhetők be Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz 5311

Szép nagy ebéd

diván eladó. Értekezni szíveségből Perlmutter üvegüzletben, Tököl-tér. 5877

India fogcsépek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógy-szertára és vegyészeti laboratóriuma Aradon. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Szép, tágas, portálos

üzlethelyiség és egy 3 szobás, előszoba, fürdőszobás uri lakás november hó 1 ére kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 39. 5571

Nagyközönség

szíves figyelmébe ajánlom Tököl-tér 6a. alatt levő uri szabó üzletemet, hol legdivatosabb hazai és angol őszi szövetujdonságokból mérték után kifogástalan kivitelben készítek mindennemű öltönyöket legjutányosabb árakban. Szíves pártfogást kérek Fischer Béla uri szabó. 5913

Fényképezési gépek

és felszerelések, bármilyen gyártmány, javítását és átalakítását szakszerűen, legjutányosabb áron, felelősséggel elvállalunk Ascher Ferenc és Társa műszerészeti üzlet Arad, Deák Ferenc-u. 30 4121

I koronaért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Margit hajfestő na tisztán használják feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkére fest. A szin állandó felismerhetlen lemoshatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszertára Aradon. 1224

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület- és diszmu bádogos munkákat legjutányosabban készít ugy helyben, mint vidéken. 8951

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-5251

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzifát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyszintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát kartelesen kívüli legolcsóbb áron befutvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féregpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-5251

Gyermek patent harisnya

legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett

2601

Bársony Andornál Arad, Szabadság-tér 17.

Férfi szövet maradékok fiuk részére egész öltönyre, felöltő, téli kabát és egyes nadrágokra míg a készlet tart nagyon 5701

olcsó árban árúsítatnak **Leichner és Fleischer** Kizárólagos posztógyári raktár Arad, Szabadság-tér 17. sz.

Apró hirdetések

folytatása.

ALKALMAZÁST KERES.

Jó mosó- és vasalónő

ajánlkozik házakhoz. Cim: Nagy Erzsébet Bocskai-tér 3. sz., ajtó 14. 5870

Óvadékképes

35 éves kereskedő üzletvezetői, felügyelői, raktárnoki, pénzbeszedői, vagy más bizalmi állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 5848

Végzett kisasszony

nevelő, vagy társalkodónői állást keres, kiterjedt kézimunka ismerettel bir. Elmegy falura is. Cim a kiadóban. 5866

Kiszolgáló,

illetve elárusítói állást keres szolid leány. Cim a kiadóhivatalban. 5916

Irodaszolgálat,

pénzbeszedőnek vagy portási állásra ajánlkozik jó bizonyítvánnyal rendelkező egyén. Cim Meisinger Ottó Benoid gyár r. t. 5902

Mosni, vasalni

ajánlkozik Kellner Jánosné, Deme-ter-utca 56. 5880

Pesti maszírozónő

uri házakhoz ajánlkozik hölgyeket maszírozni és tyukszemmet vágni, József főherceg-ut 8. sz. ajtó 5. 5908

Intelligens

uri házhoz kis gyermek mellé, jobb családból való fiatal leány ajánlkozik. Cim a kiadóba. 5906

ALKALMAZÁST NYER.

Lapkihordópár

felvétetik az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Deutsches Fräulein

mit schönem Ausprache wird zu grosseren Kinder gesucht. Adresse in der Administration.

Egy intelligens

fiu fogtechnikus gyakornokul felvétetik. Cim a kiadóhivatalba. 5875

Bér-autok

Taxameteres

Telefonszám
816

2881

Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház.

ból arany, ezüst és ékszerek

Farkas Streicher J. cégnél

Arad, Tököly-tér 1. sz.

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező, osillár- és izzótetek raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám.

Meghívó.

Pankota hegyközsége folyó évi szeptember 22-én délután 2 órakor tartja rendes évi 5910

Őszi közgyűlést,

melyre a hegyközség tagjai ez uton hivatnak meg.

Tárgy!

1. A szüreti határidő megállapítása.
 2. Szüreti munkabérek megállapítása.
 3. Netaláni indítványok.
- Pankota, 1912. évi szeptember 14-én.

A hegyközség előjárósága.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.